

Nr 342.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inrättande av statlig poliskår i Boden; given Stockholms slott den 29 maj 1942.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels, jämlikt § 87 regeringsformen, antaga härvid fogade förslag till

1. lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 6 juni 1925 (nr 179) om ersättning till polisman för skada å kläder samt

2. lag angående tillägg till lagen den 19 mars 1937 (nr 80) om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.,

dels antaga härvid fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 16 § lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket,

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 6 juni 1925 (nr 179)
om ersättning till polisman för skada å kläder.**

Häri genom förordnas, att 1 § lagen den 6 juni 1925 om ersättning till polisman för skada å kläder skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Har polisman fått sina kläder sönderrivna eller eljest skadade under utövning av polistjänst, därunder inbegripen, vad angår polisman, som är anställd i polisdistrikt å landsbygden, jämväl handräkningsverksamhet, äge rätt till ersättning härför. Ersättningen skall gäldas av statsverket eller, om polismanen jämlikt 2, 5 eller 6 § lagen om polisväsendet i riket är anställd i polisdistrikt, vilket utgöres av stad eller av köping, som enligt särskild bestämmelse är pliktig att bekosta för köpingen erforderlig polispersonal, samt skadan ej inträffade under tjänstgöring, som polismanen jämlikt 5 eller 6 § sagda lag haft att fullgöra utom det område, för vilket han är anställd, av polisdistriktet. Ersättning till polisman, som är anställd i polisdistrikt, där statsverket övertagit skyldigheten att sörja för polisverksamhetens upprätthållande, skall dock alltid utgå av statsmedel.

Länsstyrelsen bestämme — — — och värde.

Beslut om — — — tillhandahållas ersättningsökanden.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1942.

Förslag

till

Lag

**angående tillägg till lagen den 19 mars 1937 (nr 80) om upphävande
av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.**

Häri genom förordnas, att till lagen den 19 mars 1937 om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m. skall fogas ett nytt, andra stycke av följande lydelse.

Vad sålunda stadgas skall äga motsvarande tillämpning å stadsfiskal, som avlönas av statsverket; dock att, om Konungen beträffande sådan stadsfiskal meddelat beslut som ovan sägs, dennes andel skall tillfalla kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1942.

Förslag
till
Lag

angående ändrad lydelse av 16 § lagen den 6 juni 1925 (nr 170)
om polisväsendet i riket.

Härigenom förordnas, att 16 § lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

16 §.

Skall polisdistrikt bestå av kommun eller del av kommun, skola polisdistriktets rättigheter tillkomma och dess skyldigheter åvila kommunen. I polisdistrikt, där statsverket övertagit skyldigheten att sörja för polisverksamhetens upprätthållande, inträder kronan i tillämpliga delar i kommunens ställe.

Om polisdistrikt — — — må erfordras.

För polisverksamhetens — — — dess skyldigheter.

Då polisdistrikt — — — på länsstyrelsen.

I avseende — — — eller municipalsamhället.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1942.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 8 maj 1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, försvars- och finansdepartementen anför tillförordnade chefen för socialdepartementet, statsrådet Bergquist:

Vid anmälan den 27 mars innevarande år av Kungl. Maj:ts proposition (nr 210) angående den fortsatta utbyggnaden och omorganisationen av landets försvarskrafter anförde chefen för försvarsdepartementet rörande frågan om polispersonalen vid armén (sid. 306), att inom försvarsdepartementet tillkallade sakkunniga¹ med skrivelse den 7 mars 1942 överlämnat förslag till omorganisation av fästningspolisen i Boden och att denna fråga beräknades kunna underställas 1942 års riksdag.

Förslaget, vilket syftar till bland annat en ombildning av den nuvarande, under militär ledning stående fästningspoliskåren i Boden till en statlig, till det civila polisväsendet i riket ansluten poliskår, har numera varit föremål för slutlig beredning. Med anledning härav anmäles förslaget ånyo. Innan jag närmare ingår på de spörsmål, vartill förslaget giver anledning, torde en redogörelse böra lämnas för den nuvarande fästningspoliskåren och tidigare reformförslag rörande denna samt för övriga av utredningen berörda förhållanden.

Fästningspoliskåren i Boden.

I samband med anläggandet av Bodens fästning inrättades år 1903 en fästningspoliskår i Boden. Kåren ställdes under befäl av fortifikationsbefälhavaren i Boden och bestod ursprungligen av 1 poliskommissarie, 3 överkonstaplar och 3 konstaplar. Då kommandantskapet i Boden år 1907 inrättades, ställdes kåren under kommandantens befäl och utökades samtidigt med 2 överkonstaplar och 2 konstaplar. Vid världskrigets utbrott år 1914 utökades kåren ytterligare med 3 extra konstaplar. År 1917 uppfördes kåren på ordinarie stat och bestod till år 1937 av 1 poliskommissarie, 5 överkonstaplar, 18 konstaplar och 6 extra konstaplar eller sammanlagt 30 man. Sistnämnda år ombildades de 6 extra konstapelsbefattningarna till ordinarie befattningar. För närvarande äro ett antal befattningar inom överkonstapels- och konstapelsgraderna vakanta i av-

¹ De sakkunniga ha varit häradshövdingen E. Leche, ordförande, borgmästaren N. Berlin och polismästaren E. Ros.

bidan på en väntad omorganisation av kåren. — De nu gällande bestämmelserna för fästningspolisens organisation återfinnas i kungörelsen den 28 mars 1917 (nr 113) angående fästningspolispersonalens i Boden och å Karlsborg tillsättande, tjänstgöring och avgång m. m. med den ändring däri som senast genomförts genom kungörelsen den 18 december 1925 (nr 505).

Personalen lyder under kommandanten och står numera under närmaste befäl av den hos kommandanten placerade mobiliseringsofficeren vid staben för Övre Norrlands trupper. All personal tillsättes av kommandanten. Personalen avskedas, entledigas eller avföres ur rullorna på sätt i tjänstgöringsreglementet för armén stadgas för personal av motsvarande tjänsteklass. — Inga särskilda bestämmelser finnas angående polisskoleutbildning såsom villkor för anställning i kårens olika grader.

Personalen räknas icke till krigsmän men lyder med avseende å ansvar för fel eller försummelse i tjänsten under strafflagen för krigsmakten. Kommissarien har hänförts till löjtnants tjänsteklass, överkonstapel till underlöjtnants (fänriks) samt konstapel till sergeants.

Jämlikt militära avlöningsreglementet tillhör poliskommissarien lönegrad Ca 17, överkonstapel Ca 12 och konstapel Ca 10. Därjämte äga befattningshavarna i egenskap av militärpersonal vissa förmåner, såsom rätt att mot kontant ersättning uttaga kronoportion ävensom rätt till rekreationsresor till nedsatt pris och till flyttningersättning vid uppnådd pensionsålder. Denna är för kommissarien 60 år och för övriga befattningshavare 55 år. Enligt övergångsbestämmelserna åtnjuta vissa befattningshavare 1—3 respitår.

Fästningspolisens uppgifter angivas i Kungl. Maj:ts instruktion den 28 mars 1917 (nr 114) för fästningspolispersonalen i Boden med däri genom kungörelsen den 9 juni 1933 (nr 341) vidtagna ändringar. Enligt instruktionen skall kommandanten personligen och genom vid kommandantskapet anställda officerare kontrollera fästningspolispersonalens verksamhet samt utfärda för dess tjänstgöring erforderliga föreskrifter utöver instruktionens bestämmelser. — Fästningspolispersonalen åligger enligt instruktionen *att* hindra främlingar och andra obehöriga att erhålla kännedom om befästningsanläggningarna och försvarsanordningarna i Boden genom egen iakttagelse eller genom inhämtande av upplysningar; *att* i allt som har samband med befästningarna och övriga försvarsanstalter i Boden övervaka ordningen och säkerheten inom fästningens skyddsområde ävensom att söka förhindra skadegörelse och åverkan å kronans därinom befintliga egendom; *att* biträda den civila ordningsmakten vid främlingskontrollen inom skyddsområdet samt för sådant ändamål anhålla och hos den civila ordningsmakten på platsen inställa misstänkt person; *samt att* jämväl i övrigt, då på grund av särskilda förhållanden kommandanten därom förordnar, biträda vid upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet inom eller utom skyddsområdet.

Tjänsten vid fästningspolisen omfattar följande grenar: expeditionstjänst, underrättelsetjänst, främlingskontroll, utredningar och bevakningstjänst. Personalen fördelar sig på de olika tjänstegrenarna på i huvudsak följande sätt.

Expeditionstjänsten: För denna tjänst åtgå 1 överkonstapel och 3 konstaplar, varav 1 konstapel fullgör vakttjänst nattetid.

Underrättelsetjänsten: Härför är avsedd 1 konstapel.

Främlingskontrollen: För främlingskontrollen inom Bodens stad åtgå 1 överkonstapel och 4 konstaplar. Kontrollen inom skyddsområdet i övrigt ombesörjes i samband med bevakningstjänsten. För sistnämnda kontroll förfogar fästningspolisen över särskilda ombud, ett i varje by, vilka hålla polisen underrättad angående främlingars ankomst och avresa.

Utredningar: Härför användas 1 överkonstapel och 3 konstaplar. Utredningsarbetet avser dels grövre brott begångna av personer, tillhörande de till Boden förlagda truppförbanden, dels ock vidlyftigare utredningar angående förkomna persedlar och dylikt. Sistnämnda utredningsarbete är för närvarande av ganska betydande omfattning.

Bevakningstjänst: För denna gren av verksamheten åtgå 2 överkonstaplar och 4 konstaplar. Bevakningen, som avser förrådsbyggnader och försvarsanläggningar samt kring dessa belägna fridlysta områden, utföres genom patrullering.

Övrig tjänstgöring: Till luftskyddschefens i Boden förfogande står 1 konstapel. Återstående personal avgår för semester, fridagar och sjukdomsfall. Dessutom biträder fästningspolisen vid värdering av markskador efter militära övningar och förläggningar, utför undersökningar beträffande personer som söka anställning vid försvarsväsendet samt biträder vid den militära ordningshållningen och vid kontroll av den militära trafiken inom skyddsområdet.

Övriga av utredningen berörda förhållanden.

Enligt 37 § 7 mom. tjänstgöringsreglementet för armén har kommandanten i Bodens fästning inseendet över ordning och säkerhet inom fästningen och dess skyddsområde. Han skall övervaka att till fästningen hörande verk och försvarsanordningar icke besökas av obehöriga personer och särskilt att fästningens bestyckning och förråd, befästningsverk och övriga försvarsanstalter icke bliva utforskade eller obehörigen utbildade. Han har, jämlikt 97 § 2 mom. samma reglemente, högsta inseendet över fästningspolisens verksamhet. Jämlikt 42 § 12 mom. tjänstgöringsreglementet har mobiliseringsofficeren vid staben för Övre Norrlands trupper, såsom förut nämnts, under kommandanten befälet över fästningspolisen.

Bodens stads poliskår består av 1 överkonstapel och 6 konstaplar. Länsstyrelsen har den 4 november 1941 förelagt staden att utöka poliskåren med 1 kriminalkonstapel och 2 konstaplar. Tillfälligt tjänstgöra i kåren 3 extra konstaplar, varjämte länsstyrelsen anvisat medel för ytterligare 2 extra konstaplar. Något organisatoriskt samband mellan stadens poliskår och fästningspoliskåren finnes icke. I praktiken har emellertid ett visst samarbete mellan kårerna genomförts såvitt angår främlingskontrollen samt utredningar rörande grövre brott inom Bodens garnison. Dessa arbetsuppgifter, vilka

normalt skolat åligga stadens poliskår, ha numera huvudsakligen övertagits av fästningspolisen.

Stadsfiskal i Boden har funnits sedan samhället år 1919 blev stad. Befattningen är avsedd att indragas i samband med att 1941 års distrikts-åklagarreform genomföres. Stadsfiskalen är polischef i Bodens stad och i denna egenskap chef för stadens poliskår. Genom kungörelsen den 28 juni 1941 (nr 682) angående rikets indelning i landsfiskalsdistrikt har Kungl. Maj:t, efter framställning av kommandanten i Bodens fästning, medgivit att stadsfiskalstjänsten, i avvaktan på omorganisationen av fästningspolisen i Boden, finge tills vidare bibehållas. För närvarande uppehålls tjänsten tills vidare av den nuvarande landsfiskalen i Överluleå distrikt enligt justitiekanslers-ämbetets förordnande.

Bodens fästnings skyddsområde omfattar hela Överluleå, omkring en tredjedel av Edefors och en mindre del av Nederluleå landsfiskalsdistrikt. Polisstyrkan i Överluleå landsfiskalsdistrikt utgöres av 1 landsfiskal, 1 landsfiskalsassistent och 2 fjärdingsmän. Landsfiskalen är utmättingsman i Bodens stad. I Edefors landsfiskalsdistrikt utgöres polisstyrkan av 1 landsfiskal och 3 fjärdingsmän, av vilka en delvis och en helt tjänstgör inom fästningens skyddsområde. Polisförhållandena i Nederluleå landsfiskalsdistrikt, vilket med endast en ringa del ligger inom Bodens fästnings skyddsområde, torde sakna intresse i detta sammanhang.

Befattningen som krigsfiskal vid Norrbottens regementes krigsrätt, Norrbottens artillerikårs krigsrätt, Bodens artilleriregementes krigsrätt, Bodens ingenjörkårs krigsrätt och särskilda krigsrätten i Boden innehaves av den nuvarande landsfiskalen i Överluleå landsfiskalsdistrikt. Såsom vice krigsfiskal vid dessa krigsrätter tjänstgör den nuvarande landsfiskalen i Edefors landsfiskalsdistrikt. Förordnandena, vilka äro personliga, äro meddelade tills vidare.

Som luftskyddschef inom Bodens fästnings skyddsområde har förordnats landsfiskalen i Överluleå distrikt.

Tidigare förslag till omorganisation av fästningspolisen.

I samband med genomförandet av 1925 års härordning upptogs frågan om ett samordnande av de båda poliskårerna i Boden. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 oktober 1926 anförde Bodens stad, bland annat, att ett visst samarbete kunde tänkas mellan kronans polisväsende (fästningspolisen) och stadens. Då emellertid frågan härom vore föremål för en i samråd med kommandanten i Boden påbörjad utredning, borde med avgivandet av ett eventuellt förslag rörande dylikt samarbete få anstå i avvaktan på slutförandet av denna utredning. Kommandanten avgav förslag i ämnet till Kungl. Maj:t den 17 november 1927.

Dessförinnan hade polischefen i Boden avgivit förslag till polisväsendets ordnande. Enligt detta förslag skulle all polistjänst inom staden, såväl den civila som den militära, övertagas av fästningspolisen. Kommendanten fann denna tanke realiserbar på det sätt, att för polistjänst i staden av fästningspersonalen avdelades 1 överkonstapel och 8 konstaplar, vilka skulle tjänstgöra i staden under viss tid, varefter utbyte skulle ske. En dylik organisation skulle medföra, att staden anställde och helt avlönade endast en stadsfiskal och en poliskommissarie, vilkas tjänstgöringsområden skulle inskränkas till att omfatta allenast Bodens stads område. All övrig polispersonal skulle anställas och avlönas av staten. För avlöning av den i staden tjänstgörande polispersonalen skulle staden bidra med visst belopp. — Kommendanten framförde i frågan rörande den för staden avsedda polisstyrkans tjänsteställning till kommandanten och stadspolischefen två alternativ. Enligt det ena skulle den för staden avsedda polisstyrkan genom dess poliskommissarie lyda direkt under kommandanten, vilken härigenom bleve polischef i staden. Genom en dylik anordning skulle visserligen staden vinna den fördelen i ekonomiskt hänseende, att särskild poliskommissarie kunde inbesparas, men å andra sidan bleve befälsförhållandena härigenom så tillkrånade, att ständiga slitningar mellan de civila och militära chefskapen ej skulle kunna undgås. Med hänsyn härtill syntes detta alternativ icke böra ifrågakomma. Det andra alternativet innebar, att all polistjänst, civil såväl som militär, inom centralområdet, d. v. s. staden i dess helhet, skulle övertagas av den till tjänstgöring i staden från fästningspolispersonalen avdelade styrkan. Denna personal skulle genom stadens poliskommissarie lyda under stadens polischef i all tjänstgöring som ålåg den i egenskap av civil ordningsmakt. Förutom denna tjänstgöring och i samband med densamma skulle personalen fullgöra även den tjänst inom centralområdet som tillkomme fästningspolispersonalen. Polisärende, tillhörande den militära polistjänsten, skulle rapporteras till fästningspoliskommissarien genom stadens poliskommissarie, medan däremot ärenden, tillhörande den civila tjänsten, som fästningspolisen under tjänstgöring utom centralområdet kunde erhålla kännedom om, genom fästningspoliskommissarien skulle rapporteras till stadens poliskommissarie. I särskilda instruktioner borde tjänstgöringen för polisstyrkan inom staden regleras så att dess uppdrag såsom fästningspolis inom centralområdet fullt nöjaktigt bleve utförda jämsides med den civila polistjänsten. Genom en dylik anordning ansåg kommandanten åtskilliga fördelar vara att vinna för såväl staden som den militära myndigheten. Ett oeftergivligt villkor för genomförandet av den föreslagna organisationen vore emellertid enligt kommandanten, att sådana anordningar vidtoges beträffande vakttjänstgöringen vid fort och annorstädes inom fästningen, att man ej nödgades härför taga i anspråk fästningens polispersonal.

I skrivelse i ärendet till Kungl. Maj:t den 31 oktober 1930 framhöll kasernkommittén, att vid förhandlingar mellan kommittén och staden den senares representanter i fråga om polisväsendet anfört, bland annat, att enär de uppgifter, som å ena sidan fästningspolisen och å andra sidan stadens polismakt hade att fylla, i vissa hänseenden vore av ensartad beskaffenhet,

det kunde ifrågasättas, huruvida icke en del av de göromål, som tillkomme stadens polisstyrka skulle kunna överflyttas på fästningspolisen, varigenom stadens utgifter för polisväsendet kunde minskas. Kasernkommittén, som funnit förslaget vara värt beaktande, ansåge sig emellertid ej kunna framlägga förslag i avseende å en samordning mellan kronan och staden av polisväsendet med hänsyn till att utredningar i organisatoriskt hänseende vore nödvändiga.

Över kommitténs skrivelse avgåvo arméförvaltningens fortifikations-, intendents- och civila departement den 10 december 1930 utlåtande. Beträffande polisväsendet sade sig departementen ha funnit att, även om ett närmare samarbete mellan stadens polis och den statliga fästningspolisen tekniskt låte sig genomföra, avsevärda olägenheter beträffande såväl befäls- som disciplinära och övriga förhållanden måste antagas uppstå genom ett dylikt samarbete. Departementen funne jämväl ett samarbete innebära ett brytande av den genom 1925 års polislagstiftning för hela riket gemensamma enhetliga polisorganisationen, varför departementen ansåge frågan böra förfalla.

Genom beslut den 16 januari 1935 avskrev Kungl. Maj:t ärendet från vidare åtgärd.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 maj 1941 omnämnde kommandanten i Bodens fästning, att han i skrivelse till länsstyrelsen den 3 april 1941 framhållit, att det av gällande bestämmelser icke tydligt framginge, huruvida fästningspolispersonalen vore utrustad med civil polismans befogenhet. Med anledning härav hade kommandanten framhållit lämpligheten av att — för den händelse sådan befogenhet icke kunde anses tillkomma fästningspolispersonalen — förordnande som civil polisman utfärdades för nämnda personal. I skrivelse den 21 april 1941 hade länsstyrelsen förklarat, att den icke funne behov föreligga av sådant förordnande, vadan framställningen icke föranlett någon åtgärd. — Kommandanten anförde vidare i skrivelsen till Kungl. Maj:t:

Upprätthållande av allmän ordning och säkerhet finge i allmänhet betraktas som en rent civil angelägenhet. Inom Bodens fästning vore emellertid förhållandena egenartade, enär det åläge kommandanten att ha inseende över ordning och säkerhet inom fästningen och dess skyddsområde och kommandanten därför vid behov måste äga möjlighet att vidtaga åtgärder även mot civilbefolkningen. Erfarenheten hade också visat, att avsaknaden för fästningspolispersonalen av civil polismans befogenhet medfört avsevärda olägenheter. I vissa situationer skulle, om nämnda personal vore utrustad med dylik befogenhet, tjänsten underlättas, tillvägagångsättet förenklas och samarbetet med stadens polisväsende främjas. Kommandanten skulle även härigenom erhålla möjlighet att vid behov biträda den civila ordningsmakten med ordningens upprätthållande.

Enär kommandanten på grund av det anförda funne det nödvändigt att fästningspolispersonalen utrustades med civil polismans befogenhet, hemställde kommandanten, att Kungl. Maj:t måtte ålägga länsstyrelsen att utfärda polismans förordnande för fästningspolispersonalen.

I yttrande den 18 maj 1941 anförde överbefälhavaren, att med hän-

syn till de ökade krav, som under nuvarande läge måste ställas på fästningspolisen vid dess fullgörande av sina allmänna uppgifter, det syntes nödvändigt, att fästningspolispersonalen utrustades med civil polismans befogenhet.

Länsstyrelsen i Norrbottens län avgav den 3 juli 1941 infortrat utlåtande i ärendet. I utlåtandet åberopades ett av landsfogden i länet avgivet yttrande, däri denne anförde:

Under fullgörande av fästningspolisens normala arbetsuppgifter ävensom då fästningspolispersonal av kommandanten ställts till civil polischefs förfogande för ordningens upprätthållande ägde nämnda personal polismans skydd och befogenhet. Att därutöver utrusta densamma med sådan befogenhet vore varken erforderligt eller lämpligt. Den civila polismyndigheten vore ansvarig för upprätthållande av ordning och säkerhet även inom Bodens stad och skyddsområdet i övrigt. Den av kommandanten ifrågasatta utvidgningen av fästningspolisens befogenhet skulle skapa möjlighet för denna att utan kontroll av den civila polismyndigheten bedriva polisverksamhet, för vilken den civila myndigheten vore ansvarig. En sådan ordning vore så mycket mera betänklig som fästningspolispersonalen till största delen saknade praktisk erfarenhet i ordningspolitjänst.

Länsstyrelsen anförde, att för dess del föreläge intet behov av att fästningspolispersonalen utrustades med generell polismannabefogenhet. Vidare ville länsstyrelsen framhålla nödvändigheten av att personal, som bedreve polisverksamhet, ställdes under befäl av den myndighet, som hade ansvaret för nämnda verksamhet, samt påpeka att så icke alltid bleve fallet därest kommandantens hemställan vunne Kungl. Maj:ts bifall.

Statspolisintendenten anförde i yttrande den 11 augusti 1941 samma synpunkter i ämnet som tidigare framhållits av länsstyrelsen.

Ärendet överlämnades den 18 november 1941 till de förut omnämnda, inom försvarsdepartementet tillkallade sakkunniga.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 juli 1941 anförde kommandanten i Bodens fästning, att han låtit under sakkunnig polispersonals ledning verkställa en utredning rörande erforderliga åtgärder för åstadkommande av en fästningspolisorganisation, som motsvarade rimliga krav på effektivitet. Denna utredning hade givit vid handen att problemets lösning vore att söka enligt ettdera av två principiellt olika alternativ.

Det ena alternativet, av kommandanten kallat »statspolislinjen», innebure att en statspolisavdelning ställdes till kommandantens förfogande för att helt eller delvis övertaga fästningspolisens arbetsuppgifter. Därest denna statspolisavdelning rekryterades ur de större statspolisavdelningarna i landet skulle såväl det kvalitativa kravet som önskvärldheten av ett passagesystem för de i Boden tjänstgörande polismännen tillgodoses. Emellertid framstode det som ett ofrånkomligt krav att avdelningen ställdes under kommandantens befäl, bland annat enär det ålåg kommandanten att ha inseende över ordning och säkerhet inom fästningen och dess skyddsområde. Med hänsyn härtill och då en statspolisavdelning författningsenligt måste underställas läns-

styrelsen, landsfogden och den lokale polischefen, kunde kommandanten icke föreslå en lösning enligt detta alternativ.

I stället föreslog kommandanten en omorganisation enligt det andra alternativet, av kommandanten kallat »fästningspolislinjen». Enligt detta alternativ skulle fästningspolisen bibehållas i stort sett i sin nuvarande form, varvid dock vissa förbättringar skulle genomföras. — Kommandanten anförde vidare:

Organisation. Med hänsyn till fästningspolisens uppgifter borde den samma organiseras med en kriminalavdelning och en ordnings- eller bevakningsavdelning. Den förra avdelningen skulle handlägga ärenden rörande främlingskontroll, övervakningstjänst, utredningar, spaningstjänst, expedition och personal. Härför erfordrades 2 överkonstaplar och 5 konstaplar. Den senare avdelningen skulle ombesörja patrullering inom skyddsområdet samt ordningshållningstjänst, särskilt inom områdets centrala delar. Härigenom skulle ordningshållningen genom militärpatruller till större delen kunna indragas. På grund av bevakningsområdets storlek, 10 kvadratmil, antalet bevakningsföremål samt de tidvis stora militärstyrkor, som vore förlagda i och omkring Bodens, erfordrades för sistnämnda avdelning en styrka av 3 överkonstaplar och 17 konstaplar, av vilka 4 borde vara extra ordinarie. Tillika erfordrades ett skrivbiträde. Hela organisationen skulle sålunda uppgå till 1 poliskommissarie, 2 kriminalöverkonstaplar, 3 överkonstaplar, 5 kriminalkonstaplar, 13 konstaplar, 4 e. o. konstaplar och 1 skrivbiträde.

Poliskommissarien skulle tillika vara stadsfiskal och polischef i Bodens stad. Härigenom skulle förutsättningar skapas för ett bättre samarbete mellan fästningspolisen och Bodens stads poliskår, varjämte en avsevärd besparing för Bodens stad skulle vinnas. Vidare skulle härigenom övergången i sinom tid till ett helt förstatligt polisväsende underlättas.

Kompetens. För poliskommissarietjänsten skulle erfordras landsfogdekompetens. För övriga befattningar skulle gälla samma fordringar som enligt 1925 års polislagstiftning gälla för anställning i motsvarande befattningar vid polisväsendet i stad, som är skyldig tillhandahålla statspolisavdelning eller reservpolispersonal. För erhållande av ordinarie befattning skulle dessutom erfordras viss tids tjänstgöring vid fästningspolisen.

Löneförmåner. För åstadkommande av bättre rekryteringsmöjligheter borde löneförmånerna bringas i nivå med statspolispersonalens på motsvarande dyrorter. Befattningshavarna skulle åtnjuta lön enligt följande lönegrader i militära avlöningsreglementet, respektive militära icke-ordinarie-reglementet:

poliskommissarien	Ca 24
kriminalöverkonstapel	Ca 17
överkonstapel	Ca 16
kriminalkonstapel	Ca 13
konstapel	Ca 12
e. o. konstapel	M Eo 11
skrivbiträde	M Eo 2.

Poliskommissarien skulle dessutom åtnjuta ett årligt arvode av minst 2,000 kronor i egenskap av stadsfiskal och polischef i Bodens stad.

Kostnadsökningen för statsverket på grund av ovannämnda löneförbättringar beräknades av kommandanten till 10,668 kronor årligen.

Tjänsteställning. Poliskommissarien borde hänföras till kaptens tjänsteställning, överkonstapel till löjtnants, kriminalkonstapel till fanjunkares och

konstapel till sergeants, dock att sistnämnda kategori efter 20 års väl vitsordad tjänstgöring borde kunna tilldelas fanjunkares tjänsteställning.

Passagesystem. När den alltmera ansträngande patrulleringstjänsten krävde ungt och spänstigt folk samt när erfarenheten visat, att fästningspolispersonalen efter hand komme i alltför intimt förhållande till ortsbefolkningen vore ett passagesystem önskvärt. När emellertid en tvångsvis förflyttning av personalen efter viss tids tjänstgöring svårligen läte sig genomföras kunde den åsyftade personalcirkulationen lämpligen i praktiken åstadkommas genom skapande av förmånliga villkor för fästningspolispersonalen vid sökande av annan polisbefattning. Härvid skulle tjänstgöring vid fästningspolisen få tillgodoräknas som dubbel tjänstgöringstid, dock med undantag av de fem första åren för poliskommissarien och de tre första åren för övrig personal. Dessutom skulle tjänstgöring vid fästningspolisen i merit hänseende likställas med tjänstgöring vid polisväsendet i stad, som är skyldig tillhandahålla stats- eller reservpolis.

Befogenhet. All personal skulle tillerkännas civil polismans befogenhet. Poliskommissarien skulle dessutom erhålla befogenhet att förordna om beslag samt hus- och kroppsrannsakan ävensom befogenhet enligt 53 § lagen om utlännings rätt att här i riket vistas. Dessutom skulle poliskommissarien i egenskap av stadsfiskal i Boden komma att äga åtalsrätt inom Bodens stadsfiskalsdistrikt.

Beväpning, utrustning m. m. Poliskåren skulle utrustas, förutom med vanlig polisutrustning, med kulsprutepistoler och tårgasutrustning, enklare kriminalteknisk utrustning samt 2 personbilar, 2 motorcyklar, 4 ridhästar och erforderligt antal cyklar.

Kommandantens skrivelse insändes till Kungl. Maj:t av chefen för armén, som i yttrande den 12 augusti 1941 anförde:

Den nuvarande organisationen av polisväsendet i Bodens fästning kunde icke anses tillfredsställande, varför en omorganisation vore av behovet påkallad. Denna borde främst avse effektiviserande av skyddet för fästningens säkerhet. Dithörande uppgifter kunde icke lösas utan samarbete med polisväsendet i övrigt. Huruvida sådant samarbete kunde komma till stånd på det sätt som kommandanten föreslagit undandroge sig arméchefens bedömande. Med anledning härav föreslog arméchefen att ärendet måtte för utredning hänskjutas till särskild sakkunnig.

Arméförvaltningen yttrade i skrivelse den 30 september 1941:

Ifrågavarande spörsmål vore av synnerlig betydelse och i behov av en snar lösning. Då frågan emellertid syntes böra bedömas med hänsyn till polisväsendet i övrigt föreslog arméförvaltningen att frågan måtte utredas genom särskild sakkunnig. Då det förefölle som om en lösning efter den av kommandanten angivna »statspolislinjen» innebure de största möjligheterna att vinna erforderlig effektivitet syntes i första hand böra undersökas möjligheten att undanröja de formella svårigheter, som härvid kunde möta. I och för sig ville det synas som en lämplig utväg att såväl fästningspolisen som Bodens stads polis rekryterades ur statspolisen, varvid rekrytering från ett flertal orter skulle eftersträvas. Härigenom skulle ett ur skilda synpunkter önskvärt passagesystem komma till stånd. Den gemensamma polisstyrkan syntes böra stå under kommandantens befäl. Ur denna styrka skulle kommanderas visst antal polismän att fullgöra civil polistjänst i Bodens stad, under vilken tjänstgöring de skulle stå under befäl av Bodens stads polischef. Kostnaderna syntes böra gäldas av Bodens stad i vad de avsåge de till stadens förfogande ställda polismännen och av statsverket i övrigt.

I samband härmed ville arméförvaltningen erinra om att inom Norrbottens län funnes ett stort antal fasta försvarsanläggningar, vilka visserligen icke hade fästningskaraktär men dock borde hemlighållas och skyddas för åverkan, och ville arméförvaltningen framhålla önskvärdheten av att frågan om skyddande av nämnda anläggningar toges under övervägande i samband med frågan om omorganisation av fästningspolisen.

Sedan yttrande infordrats av länsstyrelsen i Norrbottens län, åberopade länsstyrelsen i yttrande den 22 oktober 1941 ett bilagt utlåtande av landsfogden i länet. Landsfogden anförde däri:

Kommandantens förslag förbisåge att länsstyrelsen i egenskap av högsta polismyndighet i länet hade ansvaret jämväl för polisverksamheten inom fästningens skyddsområde. Förslaget utmärktes dessutom av sådan oklarhet beträffande de avsedda befälsförhållandena, att det redan av denna anledning icke borde läggas till grund för ett beslut. Det syntes icke heller i andra avseenden ägnat att medföra mera avsevärda fördelar. — Främlingskontrollen inom skyddsområdet vore en för fästningspolisen och statspolisen gemensam uppgift. Det vore därför önskvärt att för nämnda verksamhet erforderlig personal utbrötes ur fästningspolisen och överflyttades till statspolisen. Fästningspolisens verksamhet borde begränsas att omfatta bevakningstjänst samt utredningar rörande brott och ärenden, som ha samband med personal, tillhörande Bodens garnison. Lämpligt vore om åt den blivande fästningspoliskommissarien kunde anförtros ombesörjande av krigsfiskalsgöromålen vid krigsrätterna i Boden.

Efter åberopande av vad landsfogden sålunda anført yttrade länsstyrelsen, att den ansåge det knappast möjligt att avgiva något detaljerat yttrande.

Den 7 november 1941 överlämnades ärendet till utredningsmännen. Chefen för försvarsdepartementet yttrade därvid till statsrådsprotokollet samma dag, att av olika myndigheters uttalanden syntes klart framgå, att den nuvarande organisationen av fästningspolisen icke vore tillfredsställande. Följande anvisningar gävos för utredningens bedrivande:

Särskilt borde undersökas, huruvida polisorganisationen inom fästningen skulle kunna på ett eller annat sätt anknytas till statspolisorganisationen. En sådan lösning syntes innebära stora fördelar, särskilt ur rekryteringsynpunkt.

Vad anginge kommandantens invändningar mot »statspolislinjen» så syntes det icke utslutet att de av kommandanten angivna svårigheterna vid närmare undersökning skulle visa sig kunna övervinnas.

Vare sig den nya fästningspolisen anknötes till statspolisen eller en från den civila polisen mera fristående fästningspolis bibehölles, borde möjligheterna för ett samordnande av denna polisstyrka med Bodens stads polisorganisation undersökas. Det vore ur flera synpunkter ändamålsenligt att låta all polisverksamhet i Boden utövas av en enda, enhetligt ledd poliskår.

Slutligen borde frågan om ordnandet av åklagarväsendet i Bodens stad uppmärksammas.

Huvuddragen av sakkunnigförslaget.

Av den kritik som från olika håll riktats mot fästningspolisorganisationen ha de sakkunniga funnit framgå, att man ansett fästningspolisen — ehuru måhända från början ägnad att fylla sin uppgift — likväl icke längre motsvara de fordringar som numera måste ställas på en poliskår inom ett stort befästningsområde. De sakkunniga ha sammanfattat kritiken i, bland andra, följande huvudpunkter.

Då bestämmelser saknas om viss polisiär utbildning och kompetens för anställning i de olika befattningarna inom kåren, har personalen så småningom genomgående kommit att bli alltför lågt kvalificerad för att kunna tillfredsställande lösa sina uppgifter. Detta har ansetts så mycket betänkligare som de militära befattningshavare, vilka i sista hand bära ansvaret för fästningspolisens verksamhet, helt sakna polisiär utbildning. — Löneförmånerna ha icke varit sådana, att de kunnat locka personer som äga mera ingående polisutbildning och erfarenhet inom polisyrket att söka anställning vid kåren. — Inga bestämmelser finnas om ett organiserat samarbete med Bodens stads poliskår. Följden har blivit dubbelarbete inom de båda poliskårerna och bristande effektivitet i polisarbetet såväl i staden som inom skyddsområdet.

De sakkunniga ha ansett den framförda kritiken i stort sett befogad och funnit frånvaron av en fackmässig högre ledning av fästningspoliskåren särskilt påtaglig. Härom ha de sakkunniga anfört bland annat:

Med berömvärd vilja syntes man visserligen inom kommandantskapet söka följa fästningspolisens verksamhet, men någon kontinuerlig ledning och kontroll av polisarbetet kunde icke anses föreligga. Av naturliga skäl inskränkte sig kommandantskapets översyn till att avse vissa formella detaljer, främst fastställande av patrulleringslinjer vid terrängbevakningen. — Att organiserandet av fästningspolisens arbete i stort icke sköttes med erforderlig sakkunskap framgick bland annat därav att främlingskontrollen och bevakningstjänsten bedrevos på ett sätt som gav anledning till åtskilliga erinringar. De sakkunnigas uppfattning i denna del bestyrktes av uttalande från annat sakkunnigt håll. Mera tillfredsställande syntes däremot utredningsarbetet rörande förkommen materiel bedrivas. Ifrågasättas kunde emellertid om icke inom fästningspolisen i denna del utfördes arbete som rätteligen borde ankomma på militära befattningshavare. — De sakkunniga fingo av den plan som gällde för arbetsfördelningen närmast det intrycket, att personalen till övervägande del var sysselsatt med uppgifter som fullgjordes på tjänsterummet eller i staden.

Under utredningsarbetet hade de sakkunniga sålunda funnit behovet av en omorganisation av fästningspolisen ytterligare bestyrkt. En polisverksamhet som byggde på den nuvarande ordningen kunde icke anses försvarlig vare sig ur militär eller ekonomisk synpunkt. Tidpunkten för en omorganisation syntes de sakkunniga nu mycket lämplig. Med hänsyn till att stadens polisväsende stode i begrepp att utökas, föreläge nämligen goda förutsättningar för en rationell och ekonomisk lösning av de båda poliskårernas organisationsproblem, vilka i stor utsträckning sammanföle.

Vid övervägande av frågan om fästningspolisens framtida ställning uppkommo enligt de sakkunniga tre huvudfrågor. Den första gällde polisverksamhetens ordnande i Boden i princip. Den andra avsåge spørsmålet huruvida någon eller några militära befattningshavare fortfarande borde ha några befogenheter i polisiärt hänseende inom fästningens skyddsområde. Den tredje frågan rörde möjligheten att skapa en god rekrytering av polispersonal i Boden och i sådant syfte åstadkomma förflyttning av enskilda befattningshavare till annat polisdistrikt. Beträffande de första och tredje frågorna anförde de sakkunniga:

Den nuvarande ordningen med två av varandra helt oberoende poliskårer i Boden respektive inom Bodens fästnings skyddsområde måste anses föga ändamålsenlig och i hög grad ägnad att föranleda dubbelarbete inom kårerna och kompetenskonflikter mellan dem. Goda skäl talade för att polisväsendet ordnades så att i varje fall nu angivna olägenheter undanröjdes. — Ett system med tvenne, i någon form samordnade poliskårer hade under behandlingen av hithörande ärenden flera gånger föreslagits. Bland annat hade ifrågasatts att de båda nuvarande poliskårerna skulle ställas under befäl av en gemensam polischef. Detta förslag hade emellertid den olägenheten, att chefen skulle komma att i egenskap av polischef i Bodens stad lyda under länsstyrelsen och som chef för fästningspolisen under kommandanten. Visserligen vore det ingalunda ovanligt att en befattningshavare i skilda hänseenden lydde under olika chefer men att, såsom här avsetts, låta en polischef vid lösandet av varandra närliggande, understundom sammanfallande uppgifter lyda än under länsstyrelsen, än under kommandanten vore icke tillrädligt. — Ett annat förslag innebure att staden endast skulle anställa stadsfiskal och poliskommissarie. Härutöver erforderlig polispersonal skulle tillhandahållas av fästningspoliskåren, ur vilken personal skulle kommanderas i tur och ordning till tjänstgöring i Bodens stad under ledning av stadens polisbefäl. Denna anordning förefölle till det yttre tänkbar. En väsentlig olägenhet vore dock att personalens lydnadsförhållande vid denna lösning bleve synnerligen invecklat. — Under utredningens gång hade även den tanken framkastats att Bodens stad skulle uppsätta en statspolisavdelning, avsedd att övertaga den nuvarande fästningspolisens arbetsuppgifter. Mot detta förslag kunde till en början invändas, att Bodens stad icke mot stadgandet i 5 § polislagen kunde åläggas uppsätta statspolisavdelning. Härtill komme att endast en jämförelsevis ringa del av den av staden sålunda anställda poliskåren skulle komma att sysselsättas med staden åvilande polisverksamhet, under det att huvuddelen av kåren i egenskap av statspolis skulle tagas i anspråk för fästningspolistjänsten. En dylik utveckling av den nuvarande statspolisorganisationen kunde icke anses lämplig.

De sakkunniga uttalade därefter som sin principiella uppfattning, att de uppgifter av polisiär art, vilka kunde komma ifråga i Boden och inom skyddsområdet, bäst torde lösas inom ramen av en gemensam, enhetligt ledd polisorganisation. En sådan ordning syntes medföra bland annat den fördelen, att arbetsuppgifterna lättare kunde överblickas och personalen bättre utnyttjas med hänsyn både till det aktuella arbetsläget och till de enskilda befattningshavarnas erfarenhet och fallenhet. Detta gällde icke minst i fråga om kriminalpolisarbetet, vilken gren hittills syntes ha föga tillgodosetts — framför allt på grund av frånvaron av skolad lokal arbetskraft. De sakkunniga hade vid över-

väggande av de olika praktiska möjligheter som stode till buds ansett sig böra förordade en lösning enligt senast angivna linje, vilken alltså innebure att i Boden inrättades en enda poliskår, vilken i huvudsak övertoge såväl fästningspolisens som den kommunala polisens uppgifter.

De sakkunniga ha i detta sammanhang gjort några erinringar, föranledda av vissa under utredningens gång framförda förslag, och sålunda anført:

Då det från visst håll förordats en ökning av Bodens stads poliskår samt att, i samband därmed denna poliskår skulle ersätta fästningspolisen, för-tjänade det att framhållas, att polisväsendet i princip vore en kommunal an-gelägenhet och att ett samhälle endast kunde åläggas att utöka sin poliskår i enlighet med polislagens föreskrifter. Med anledning av ett annat förslag att lösa problemet genom att till Boden förlägga statspolis från olika statspolis-avdelningar erinrades om att statspolispersonalen vore kommunalt anställd och icke skyldig att bosätta sig på annan ort än som förutsatts vid anställ-ningen. Vid nyanställning av erforderlig personal skulle visserligen andra bestämmelser kunna införas, men den nuvarande statspolispersonalen kunde icke tagas i anspråk för ständigt tjänstgöring i Boden. Den föreslagna anord-ningen skulle sålunda icke medföra, att nu rådande brister och olägenheter kunde avhjälpas inom rimlig tid. Tilläggas kunde därjämte att om poliskåren i Boden skulle komma att bestå av befattningshavare från olika statspolis-avdelningar, olika avlöningsbestämmelser skulle komma att gälla för befatt-ningshavare i samma grad. — I ett förslag hade framförts tanken att åstad-komma en för tjänsten nyttig cirkulation inom fästningspolisen genom att skapa förmånliga transportmöjligheter för polispersonalen i Boden vid sökande av polisbefattning å annan ort (dubbel tjänstetidsberäkning m. m.). Även denna utväg försvarades emellertid avsevärt av att beslutanderätten i lönefrågor för all polispersonal tillkomme de kommunala myndigheterna, vilka vid sitt avgörande av löneklassplacering m. m. icke kunde förutsättas låta binda sig av de formella meriterna hos en nyanställd befattningshavare från Bodens poliskår.

Med hänsyn till alla föreliggande omständigheter av legislativ, ekonomisk och organisatorisk natur ansågo de sakkunniga det lämpligast att göra den avsedda poliskåren i Boden till en statlig kår med egen rekrytering. I och för sig kunde detta icke anses innebära någon större förändring i för-hållande till nu gällande ordning. I form av den nuvarande fästningspolisen finnes nämligen redan en statlig poliskår i orten. Då Bodens stad fortfarande borde vara bunden av polislagens bestämmelser att sörja för sitt polisväsende, föreslogo de sakkunniga i samråd med representanter för staden, att staden skulle genom kontanta bidrag och genom att tillhandahålla expeditionslokaler m. m. i skälig omfattning deltaga i kostnaderna för kåren. En dylik anord-ning innebure icke ett föregripande av den pågående utredningen angående polisväsendets förstatligande. Bodens stad måste nämligen i polisiärt hän-seende anses intaga en särställning i förhållande till andra polisdistrikt i riket. Under inga förhållanden borde enligt de sakkunnigas mening några principiella betänkligheter av angivet slag få stå hindrande i vägen för att tillgodose de viktiga intressen varom här vore fråga. — På grund av den före-slagna poliskårens storlek ansågo de sakkunniga, att möjlighet finnes att en

del därav vid behov användes efter i huvudsak samma grunder som gälla för statspolisen.

De sakkunniga ha därefter behandlat frågan om den föreslagna poliskårens ställning till den militära organisationen i Boden. De ha därvid understrukt betydelsen av att en poliskår — särskilt om däri inginge en kriminalavdelning — stode under fackkunnig ledning samt erinrat om att kraven i sådant hänseende under de senaste åren ökat i styrka, allteftersom det svenska polisväsendet utbyggts och förhållandena i samhället nödvändiggjort sakkunskap och effektivitet i polisens arbete. De sakkunniga anförde vidare:

I fråga om Boden funne utredningsmännen att betydelsen av en väl utbildad polispersonal i alla grader icke kunde överskattas. De stora värden som där utförda befästningsanläggningar och befintliga förråd representerade fordrade en med stor omsorg genomtänkt och väl ledd polisverksamhet. Då de sakkunniga ansett sig kunna fastslå, att en dylik polisverksamhet för närvarande icke bedreves inom fästningens skyddsområde, torde anledningen härtill icke endast vara att söka i svagheter och brister inom den nuvarande fästningspoliskåren. De sakkunniga kunde sålunda icke frigöra sig från det intrycket, att frånvaron av en polisiärt skolad högre ledning i förening med omfattningen av vederbörande militära befattningshavares övriga arbetsuppgifter utgjorde hinder för ett polischefsskap i egentlig mening. Till nackdel hade otvivelaktigt också varit de täta personalombyten inom kommandantskapet vilka sammanhänge med den militära beföringsgången. Trots det bästa uppsåt — att sådant förelegat ville de sakkunniga icke ifrågasätta — hade det hittills icke varit möjligt och komme det för framtiden sannolikt icke heller att bli möjligt att från kommandantskapets sida utöva ett polischefskap i teknisk och juridisk mening. Ett dylikt chefskap kunde, med erfarenhet från annat håll, numera endast anförtros en i yrket skolad person. En sådan befattningshavare måste sökas utom den militära organisationen.

De sakkunniga ha utgått ifrån att poliskåren erhöle en fackutbildad polischef och därefter upptagit frågan vem denne och poliskåren i övrigt borde underställas: kommandanten eller länsstyrelsen i dess egenskap av högsta polismyndighet i länet. Tanken på en tudelning av lydadsförhållandet avisade de sakkunniga huvudsakligen av skäl som förut anförts. De anförde vidare, att då det numera vore en allmän strävan att konsolidera det svenska polisväsendet, syntes det naturligt att den föreslagna poliskåren, inberäknad dess lokale chef, inordnades i den allmänna polisorganisation som stode under högsta ledning av Kungl. Maj:t i socialdepartementet.

Vid utredningen av denna fråga ha de sakkunniga undersökt förhållandena inom en annan med Boden jämförlig ort, nämligen Karlskrona och Karlskrona fästning. På sistnämnda plats omhänderhaves polisverksamheten av civil myndighet utan organisatoriskt samband med militär myndighet. Den för vakttjänst inom det mot landsidan med murar avgränsade örlogsvarvet avsedda varvspolisen ha de sakkunniga i detta sammanhang ansett sig kunna lämna ur räkningen. Befälhavande amiralen i Sydkustens marindistrikt har i utlåtande till de sakkunniga anført, bland annat:

Ordnings- och vakttjänsten vid förläggningar och bemannade försvarsanstalter kunde och borde bestridas av militärpersonal. Skulle det eventuellt ur

vissa synpunkter eller i vissa fall anses innebära fördelar med en från militären fristående ordnings- och vaktpersonal må häremot erinras om de därmed förenade betydande kostnaderna, som icke torde uppvägas av ökad effektivitet. För obemannade militära anstalter och anläggningar borde avses särskilda tillsyningsmän. — Utredningsarbetet i anslutning till konstaterat eller spårat sabotagedåd eller obehörigt kunskapande krävde däremot särskilt skolad personal och borde överlätas till de civila polismyndigheterna, därest deras tid så medgäve. Under fredsförhållanden finge man väl antaga, att så vore fallet. — Någon särskild fästningspolis erfordrades icke i fredstid i Karlskrona fästning eller inom det område som under annan benämning kunde komma att motsvara fästningen.

Sakkunnigförslagets utformning.

De sakkunnigas förslag innefattar i huvudsak följande.

Verksamhet och organisation. Verksamheten inom den föreslagna polis-kåren skulle i första hand omfatta följande uppgifter:

- a) upprätthållande av allmän ordning och säkerhet inom Bodens stad;
- b) verkställande av spaning och utredning angående dels brott och förseelser, begångna inom Bodens stad och hörande till allmän domstol, dels ock brott, begångna inom Bodens fästnings skyddsområde och hörande till krigsdomstol, i de fall då på grund av sakens beskaffenhet utredningen icke lämpligen bör verkställas av militär myndighet;
- c) handhavande av främlingskontroll och underrättelsetjänst inom skyddsområdet; samt
- d) fullgörande av bevakningstjänst och i samband därmed ordningshållning inom skyddsområdet utanför staden.

Härjämte borde — med hänsyn såväl till betydelsen ur militär synpunkt av att ordning och säkerhet inom fästningens skyddsområde effektivt upprätthölles som till de stora värden som representerades av staten tillhöriga förråd och anläggningar inom skyddsområdet — poliskåren åläggas biträda de lokala polischeferna inom skyddsområdet utanför staden med brottsutredningar.

Vidare skulle möjlighet finnas att vid behov kunna taga i anspråk viss del av kåren för tjänstgöring i likhet med statspolis.

De sakkunniga ha i detta sammanhang erinrat om att justitieombudsmannen i sin ämbetsberättelse till 1942 års riksdag (sid. 120) uttalat, att de militära myndigheterna hade att i första hand verkställa utredning rörande lagöverträdelser som beginges inom de militära förbanden eller hörde till krigsdomstols prövning, att, därest militärmyndighet i undantagsfall funne sig icke kunna verkställa utredningen, den ägde att härför erhålla biträde av den civila polismyndigheten samt att underordnad civil polismyndighet, som ansåge sig ej böra eller kunna tillmötesgå av militärmyndighet framställd begäran om biträde, hade att anmäla detta för länsstyrelsen för åstadkommande av samarbete mellan denna och vederbörande militärbefälhavare. De sakkunniga, som i princip delade justitieombudsmannens mening, ha vidare anfört:

På grund av de särskilda förhållanden som rådde i Boden genom den dit förlagda garnisonens avsevärda numerär syntes dock anlitande av civil polismyndighet för brottutredningar måhända kunna komma ifråga i större utsträckning i Boden än å andra förläggningssorter. Beträffande brott, som begåtts av personal vid förband utanför Bodens stads område och som skulle hänskjutas till allmän domstol, syntes förbandschefen efter vanliga regler böra ha att i första hand vända sig till den lokale polischefen, d. v. s. vederbörande landsfiskal, vilken då hade möjlighet att, om så erfordrades, rekvirera biträde från poliskåren i Boden. — Det syntes mindre lämpligt att anknyta verksamheten för brottutredning till skyddsområdet såsom sådant. Dess gränser sammanföle nämligen icke till hela sin sträckning med polisdistriktsgränserna. Det syntes då lämpligt, att det samarbete beträffande utredningsverksamheten som förutsatts skulle äga rum mellan poliskåren i Boden och landsfiskalen i Edefors distrikt utsträckes att avse hela nämnda distrikt. Den obetydliga del av Nederluleå distrikt som ingår i skyddsområdet syntes däremot utan olägenhet kunna uteslutas från poliskårens normala verksamhetsområde. Härigenom skulle enhetlighet vinnas vid rekvisition av biträde av kriminalpolis och man skulle undvika svårigheten att fastställa, huruvida ett brott begåtts inom eller utom skyddsområdet. — Beträffande ordningshållningstjänsten syntes poliskårens normala verksamhet böra begränsas att omfatta allenast skyddsområdet. — Genom en för landsfiskalen i Överluleå distrikt lätt tillgänglig polis i Boden komme en viss lättnad att inträda i fjärdingsmännens utredningsverksamhet. Dessa kunde sålunda mera odelat ägna sig åt indrivning av utskylder, vilket måste få till följd ett förbättrat indrivningsresultat.

Under utredningen hade från militärt håll uttalats den meningen, att fästningspolisens huvuduppgift vore att bevaka till Bodens fästning hörande befästningsanläggningar (fort, batterier, förråd, permanenta strids- och skyddsvärn m. m.). I anslutning härtill hade uppgivits, att denna bevakning för närvarande visserligen övertagits av de militära förbanden men att vid återgång till normala förhållanden polisen måste bevaka fortet m. fl. anläggningar.

De sakkunniga ha med anledning härav framhållit:

Denna bevakning måste vara att hänföra till *militär vakthållning*. För dylikt ändamål kunde det icke anses rimligt att uppsätta en mot behovet svarande poliskår. Häremot uppreste sig såväl ekonomiska som praktiska hinder. — Att en *polisiär bevakningstjänst* ständigt måste fullgöras inom fästningens skyddsområde, funne de sakkunniga emellertid uppenbart. Denna bevakning borde verkställas i form av patrullering till fots, på cykel, till häst och på skidor såväl på vägar som i terrängen omkring och mellan befästningsanläggningarna. Vidare borde den för tjänsten avsedda personalen utöva ständig kontroll över civilbefolkningen inom ifrågavarande område och över de personer som tillfälligt uppehöle sig där som arbetare, gäster eller turister. En dylik verksamhet kunde med utsikt till resultat endast utövas av en rörlig, under kvalificerat befäl stående polispersonal. Att använda polisiärt utbildade yrkesmän i stationär vaktjänst vid befästningsanläggningarna m. m. måste så småningom verka förlöande och ägnat att efter ett antal år nedbringa yrkesstandarden. — Från denna utgångspunkt hade utredningsmännen bedömt behovet av polisutbildad bevakningspersonal inom skyddsområdet utanför staden. Skulle med förändrade förhållanden behovet av rörlig bevakning och ordningshållning inom angivna område minskas och tillgången

till militär vaktrupp avsevärt nedgå, finnes möjlighet att ombilda vissa polisbefattningar till stationära fortvaks- eller vaktmästartjänster.

De sakkunniga ha föreslagit, att poliskåren skulle organiseras på *en kriminalavdelning, en ordningsavdelning och en bevakningsavdelning*. Arbetsuppgifterna borde fördelas på följande sätt mellan avdelningarna:

kriminalavdelningen: brottsutredningar, främlingskontroll och under rättelsetjänst;

ordningsavdelningen: ordningshållning inom Bodens stad och utredningar rörande inom staden begångna ordningsföreseelser ävensom vakthållning å poliskårens station; samt

bevakningsavdelningen: bevakningstjänst samt ordningshållning inom skyddsområdet utanför Bodens stad, därvid avdelningen skulle särskilt söka hindra obehörigt utforskande av befästningsanläggningarna samt att skada gjordes å försvarsväsendets inom skyddsområdet befintliga egendom.

Kriminalavdelningens utredningsverksamhet inom Överluleå och Edefors landsfiskalsdistrikt syntes böra bedrivas enligt de grunder som gällde för statspolisens verksamhet, d. v. s. efter rekvisition av vederbörande landsfiskal efter landsfogdens närmare bestämmande.

Poliskårens personal. De sakkunniga ha uttalat, att en poliskårs effektivitet till icke ringa del vore beroende av tillgången till kvalificerat och driftigt befäl. Saknades sådant i tillräckligt antal, nedsjönke arbetet lätt till slentrian. Med hänsyn till den föreslagna poliskårens skiftande arbetsuppgifter, gjorde sig kravet på befattningshavare i högre befälsställning särskilt gällande i detta fall.

För den centrala ledningen av poliskåren ha de sakkunniga ansett tre befattningshavare erforderliga, nämligen en polischef, en polisassistent och en poliskommissarie. Polisassistenten avsåges skola huvudsakligen tjänstgöra på kriminalavdelningen, under det att poliskommissarien borde under polischefen föra befälet över poliskåren i övrigt samt ha den direkta ledningen av ordnings- och bevakningsavdelningarnas arbete.

För att tillgodose kravet på militär sakkunskap vid bedömandet av frågor som äga samband med Bodens fästning och dess garnison och för att säkerställa samarbetet med de militära myndigheterna ha de sakkunniga funnit ändamålsenligt med en militärassistent hos polischefen. Militärassistenten skulle delta i handläggningen av ärenden av nyssnämnda beskaffenhet samt i övrigt tjänstgöra som militär rådgivare åt polischefen. Dessutom borde militärassistenten i viss omfattning delta i prövningen av personalärenden inom kåren. Till militärassistent borde lämpligen beordras en officer av lägst kaptens grad ur Bodens garnison.

Vid beräkningen av personalbehovet för kåren ha de sakkunniga ansett följande organisation erforderlig:

Polischef

Militärassistent

Polisassistent	
Poliskommissarie	
Kriminalavdelningen:	1 överkonstapel
	4 kriminalkonstaplar
Ordningsavdelningen:	1 överkonstapel
	11 konstaplar
	2 extra ordinarie konstaplar
Bevakningsavdelningen:	1 överkonstapel
	1 inspektionskonstapel
	11 konstaplar
	2 extra ordinarie konstaplar
Kontorspersonal:	1 kvinnligt kontorsbiträde, tillika registrator
	1 kvinnligt skrivbiträde
Hästkötare.	

De sakkunniga ha framhållit, att den föreslagna organisationen vore avsedd för normala förhållanden. Det hade varit svårt att med fullständig säkerhet beräkna personalbehovet ens för sådana förhållanden, innan närmare erfarenhet vunnits beträffande inverkan på arbetsbördan av vissa genom omorganisationen nytillkomna faktorer, såsom upphörandet av nu förekommande dubbelarbete, rikligare tillgång på kvalificerat befäl och en förbättrad utrustning. De sakkunniga vore övertygade om att den föreslagna organisationen i varje fall icke tagits till för stor. — För den händelse det skulle visa sig att den föreslagna kåren under nu rådande förhållanden skulle behöva förstärkas, ha de sakkunniga ansett detta böra ske genom tillsättande av extra befattningshavare. De sakkunniga hade i den delen haft under övervägande ett förslag, avseende tillsättande av 2 extra kriminalkonstaplar och 6 extra konstaplar, men funne sig icke kunna avgiva något förslag härutinnan innan närmare erfarenhet vunnits beträffande den nu föreslagna organisationens effektivitet.

Poliskårens ställning till kommandanten. De sakkunniga ha till en början erinrat om att det förhållandet, att fästningspolisen enligt nuvarande ordning stode under kommandantens befäl, icke innebure någon inskränkning i länsstyrelsens allmänna behörighet såsom högsta civila polismyndighet i länet såvitt anginge fästningens skyddsområde. Fästningspolisen hade allenast kommit att bilda en från polisväsendet i övrigt fristående, självständigt arbetande poliskår under militär ledning. De överväganden som de sakkunniga företagit hade lett till att polisverksamheten inom skyddsområdet ansetts böra för framtiden anförtros en poliskår under fackmässig ledning och inordnad i det allmänna civila polisväsendet. Detta innebure även att kommandantens eller annan militär befattningshavares chefskap skulle upphöra över den personal som vore avsedd att övertaga den nuvarande fästningspolisens arbetsuppgifter. — De sakkunniga ha vidare anfört bland annat:

Mot förslaget i denna del hade erinringar gjorts från militärt håll. Man

hade sålunda vänt sig mot att beslutanderätten i fråga om den nya polis-kårens verksamhet — främst i vad den anginge bevakningstjänsten inom skyddsområdet — icke skulle tillkomma kommandanten. Det hade av en myndighet föreslagits, bland annat, att kommandanten borde tillförsäkras ett bestämmande inflytande dels på bevakningstjänstens utformning inom skyddsområdet och dels beträffande de uppgifter som ur hans synpunkter skulle lösas. — Motståndet mot förslaget i denna del syntes närmast vara av psykologisk art: man befarade en bristande förståelse från den civile polis-chefens sida för de militära synpunkterna på bevakningstjänsten. — En sådan tankegång kunde de sakkunniga icke följa. Det funnes ingen anledning att befara, att en för tjänsten väl skickad civil befattningshavare i chefställning icke skulle fullgöra sin tjänsteplikt även i den del varom här vore fråga. Just frånvaron av sakkunskap i ledningen hade lett till att de förhållanden uppkommit mot vilka man på militärt håll vänt sig i sin kritik av den nuvarande fästningspolisorganisationen. — Vid bedömandet av detta spörsmål hade utredningsmännen utgått från att de militära intressena i fråga om fästningens skydd och bevakning skulle väl tillgodoses. För sådant ändamål skulle alla ärenden som berörde militära förhållanden inom poliskårens verksamhetsområde föregås av samråd med kommandanten. Kommandanten skulle till polischefen lämna uppgift å de delar av skyddsområdet där polisbevakning borde ske samt ange vilka önskemål i övrigt som ur militär synpunkt föreläge beträffande poliskårens användning inom skyddsområdet. Att polischefen komme att tillgodose dessa önskemål syntes utredningsmännen uppenbart. Skulle mot all förmodan kommandanten finna att polistjänsten i detta eller annat hänseende icke fullgjordes i överensstämmelse med vad han ansåge riktigt eller rimligt, ägde kommandanten naturligtvis i vanlig ordning bringa frågan under högre myndighets prövning. För att understryka betydelsen av samarbetet mellan kommandantskapet och polisledningen innehölle förslaget att polischefen skulle genom veckorapporter hålla kommandanten underrättad om handlagda ärenden rörande militära förhållanden inom skyddsområdet.

Poliskårens tjänstgöring i likhet med statspolis. De sakkunniga ha, såsom i det föregående angivits, funnit det lämpligt att kriminalavdelningens utredningsverksamhet inom Överluleå och Edefors landsfiskalsdistrikt bedreves enligt de för statspolisens verksamhet gällande grunderna. — De sakkunniga anförde vidare:

Härutöver syntes emellertid möjlighet föreligga att någon del av kåren vid särskilda tillfällen av länsstyrelsen disponerades för tjänstgöring i likhet med statspolis. Härför borde högst få tagas i anspråk inom ordningsavdelningen: överkonstapeln och 5 konstaplar; samt inom bevakningsavdelningen: inspektionskonstapel och 5 konstaplar (ryttarna). — Från visst civilt håll hade här emot anförts, att den föreslagna poliskårens styrka icke skulle medgiva avvarande av personal för statspolistjänst. En militär myndighet hade uttalat farhågor för att bevakningstjänsten icke skulle bli vederbörligen tillgodosedd, därest en avsevärd del av bevakningsavdelningen avsåges för statspolistjänst. Det kunde därvid, enligt denna militära myndighets åsikt, befaras att återstoden av bevakningsavdelningen disponerades för ordningshållning inom skyddsområdet eller andra uppgifter, varigenom ingen personal skulle stå till förfogande för bevakningstjänsten. — Häremot framhölles, att den angivna tjänstgöringen i likhet med statspolis, fränsett kriminalavdelningens utredningsverksamhet inom Överluleå och Edefors landsfiskalsdistrikt, vore avsedd

- att komma ifråga endast i mindre utsträckning i fall då erforderlig statspolispersonal icke finnes tillgänglig. Beträffande åter farhågorna att bevakningstjänsten skulle bli mindre väl tillgodosedd då personal ur bevakningsavdelningen kommanderades till statspolitistjänst kunde anföras, att bevakningstjänsten i egenskap av nämnda avdelnings främsta uppgift måste förutsättas under alla förhållanden bli tillgodosedd och att en tillfällig minskning av avdelningens personalstyrka endast kunde medföra viss inskränkning av ordningshållningstjänsten inom skyddsområdet.

Åklagarfrågan i Boden och vid krigsrätterna. De sakkunniga ha erinrat om att från militärt håll yrkats, att den person som under kommandanten skulle ha chefskapet över fästningspolisen eller den poliskår som trädde i dess ställe måtte beklädas med åklagarmyndighet inom sitt verksamhetsområde. Med anledning härav ha de sakkunniga framhållit, att en sådan anordning — även om den vore tekniskt genomförbar, vilket vore mycket tveksamt — stode i strid med den allmänna reform av det svenska åklagarväsendet, som numera vore på väg att slutligt genomföras. En av principerna för denna reform hade varit att avskaffa vissa lägre åklagarbefattningar. Sannolikt skulle en med åklagarbefogenhet utrustad fästningspolischef närmast kunna jämföras med en dylik lägre åklagare. Åklagarfrågan i Boden måste därför lösas efter andra linjer. De sakkunniga anförde härom vidare:

Utgångspunkten borde vara att i Boden skapa en kvalificerad åklagare, som genom sin ställning till polisväsendet i orten utan omgång kunde följa målens förberedande utredning och i anslutning därtill väcka och utföra ansvarstalan vid domstol. Detta stode i överensstämmelse med en numera godtagen princip inom den svenska straffprocessen. I anslutning hertill föresloges, att polischefen i Boden tillika bleve allmän åklagare i Bodens stad. Till fullföljd av principen om samband mellan den förberedande polisutredningen och åtalet förutsatte de sakkunniga, att polischefen jämväl förordnades till krigsfiskal vid krigsrätterna i Boden. Såsom vice krigsfiskal borde polisassistenten lämpligen ifrågakomma. Denna ordning syntes innebära en lämplig fördelning av de arbetsuppgifter som här vore ifråga. Ur rättskipningens synpunkt och med tanke på rättegångsreformen måste det anses mycket lämpligt, att det inom Norrbottens län tillkomme ytterligare en rättsbildad åklagare.

Kompetensfordringar. Med hänsyn till de viktiga uppgifter som skulle åvila poliskåren ha de sakkunniga föreslagit landsfogde- respektive landsfogdeassistentkompetens för polischefen respektive polisassistenten. De sakkunniga ha därjämte erinrat om att inom polisbefälet i Norrbottens län för närvarande icke finnes någon utöver landsfogden med högre kompetens än som erfordras för landsfiskalsbefattning. Med hänsyn till det utsatta läge nämnda län i olika hänseenden intogs syntes det högeligen önskvärt, att en förstärkning inom den mera kvalificerade polispersonalen komme till stånd. För övriga befattningar vid poliskåren ha, utöver fordran på viss tjänstgöringstid m. m., följande kompetensvillkor föreslagits: för poliskommissarien kommissarieklassen i statens polisskola; för överkonstapel, inspektionskonstapel och kriminalkonstapel överkonstapelklassen i statens polisskola; samt för konstapel konstapelklassen i statens polisskola.

Löneförmåner. De sakkunniga ha föreslagit följande lönegradsplacering:

Stadsfiskal	A 24
Poliskommissarie	A 18
Överkonstapel	A 15
Inspektionskonstapel	A 12
Kriminalkonstapel	A 12
Konstapel	A 10
Hästkötare	A 5
Kontorsbiträde	A 4
Skrivbiträde	A 2
Polisassistent	Eo 18
E. o. konstapel	Eo 7
Militärassistent, årligt arvode	600 kronor.

Härtill skulle för stadsfiskalen och polisassistenten komma arvoden som krigsfiskal respektive vice krigsfiskal med 3,000 kronor respektive 1,200 kronor.

Tillsättning. De sakkunniga ha erinrat om att det för närvarande vore en tendens att låta det högre polisbefälet i allt större omfattning tillsättas av Kungl. Maj:t. Detta vore lyckligt och ägnat att fördelaktigt påverka polisväsendets utveckling i riktning mot enhetlighet och effektivitet. Landsfiskalsbefattningarna tillsattes numera av Kungl. Maj:t. Med hänsyn härtill föresloges att stadsfiskalen utnämndes av Kungl. Maj:t. För tillgodoseende av de militära myndigheternas intressen borde före tillsättande kommandantens yttrande i ärendet infordras. Annan ordinarie personal än stadsfiskalen och kontorspersonalen borde antagas av länsstyrelsen. Även polisassistenten borde förordnas av länsstyrelsen. Kontorspersonal och andra icke ordinarie befattningshavare än polisassistenten borde antagas av stadsfiskalen.

Stadigvarande tjänstgöring å annan ort. För vinnande av allsidig erfarenhet inom polisyrket och för att möjliggöra nödig cirkulation har föreslagits skyldighet för all polispersonal vid kåren med undantag av stadsfiskalen och polisassistenten att utan minskning av utgående löneförmåner mottaga förordnande å tjänst vid poliskår som uppsätter statspolisavdelning.

Bisysslor. De sakkunniga ha förordnat långt gående begränsningar i rätten att ha bisysslor samt anfört:

Principen borde vara att all verksamhet som vore ägnad att kunna inverka menligt på befattningshavarnas arbetskraft och intresse för tjänsten skulle vara förbjuden. I anslutning härtill borde förbud stadgas mot att utan särskilt tillstånd med tjänsten förena annan allmän eller enskild befattning eller därmed jämförligt uppdrag. Även borde stadgas förbud mot att själv eller genom annan förrätta auktioner, att vara rättens ombudsman eller att vara enskild parts rättegångsombud eller rättegångsbiträde. Befattningshavare skulle ej heller äga att själv eller genom annan bedriva enskild yrkes- eller affärsverksamhet.

Pensionsålder. De sakkunniga ha framhållit, att för polistjänst erfordrades i allmänhet en avsevärd grad av spänstighet och rörlighet. Icke minst gällde detta bevakningstjänsten i Boden, vilken ofta innefattade avpatrullering nattetid och under ogynnsamma värderleksförhållanden av delvis tämligen svårframkomlig terräng. På grund härav föresloges följande undantag från de regler rörande pensionsålder som med hänsyn till förut föreslagna lönegrader enligt allmänna tjänstepensionsreglementet eljest skolat gälla: stadsfiskal 63 år, poliskommissarie 60 år, överkonstapel, inspektionskonstapel och kriminalkonstapel 57 år samt konstapel 55 år.

Poliskårens reserv. För att säkerställa personaltillgången under exceptionella förhållanden, då en tillfällig utökning av kåren kunde bli erforderlig, ha de sakkunniga föreslagit skyldighet för personalen att viss tid efter inträde i pensionsåldern, förslagsvis till 65 års ålder, kvarstå i poliskårens reserv med skyldighet att, då Kungl. Maj:t så funne erforderligt, återinträda i tjänstgöring. De sakkunniga ha framhållit, att därest nämnda anordning genomfördes, en välbehörlig reserv av expeditions- och vakthållningspersonal skulle skapas, varigenom all den aktiva personalen vid behov kunde frigöras för mera krävande sysslor.

Utrustning. Enär bevakningsavdelningens tjänstgöring vore av den art att den med fördel delvis kunde utföras av ryttare, ha de sakkunniga föreslagit, att hästarna vid statspolisen i Luleå överflyttades till Boden och tilldelades bevakningsavdelningen. Härtill komme att dessa hästar endast i mindre utsträckning kunde utnyttjas för tjänstgöringen i Luleå. Dressyr- och motioneringsmöjligheterna i Luleå vore för övrigt dåliga, enär ridhus saknades där. — Hundar syntes med fördel kunna komma till användning såväl inom kriminalavdelningen som inom bevakningsavdelningen, och de sakkunniga föreslago därför, att poliskåren erhöles fyra polisdresserade hundar. — För att möjliggöra snabba förflyttningar inom tjänstgöringsområdet borde kåren utrustas med motorfordon. Då motorcyklar särskilt vintertid ansetts mindre lämpliga, beräknade de sakkunniga behovet av motorfordon till åtminstone två bilar, därav en medelstor och en mindre. — För kriminalavdelningens verksamhet erfordrades slutligen kriminalteknisk utrustning.

Luftskyddschefskapet i Boden. Enär stadsfiskalen i Boden vore den ende polischef inom skyddsområdet som disponerade erforderlig personal för effektiv övervakning av luftskyddsbestämmelsernas efterlevnad, ha de sakkunniga ansett, att han borde vara luftskyddschef inom skyddsområdet.

Utmätningmannabefattningen i Boden. Exekutionsväsendet borde om möjligt skiljas från polistjänsten. De sakkunniga ha därför föreslagit, att landsfiskalen i Överluleå distrikt bibehölles som utmätningssman i Bodens stad.

Vissa avvecklingsspörsmål. De sakkunniga ha anfört, att i samband med övergången till den nya organisationen komme arbetsbördan för landsfiskalen

i Överluleå distrikt att avsevärt lättas i det att han befriades från göromålen såsom stadsfiskal och polischef i Bodens stad, krigsfiskal vid krigsrätterna i Boden samt luftskyddschef inom Bodens fästnings skyddsområde. Med hänsyn härtill borde den nu befintliga befattningen som landsfiskalsassistent i nämnda distrikt kunna i samband med omorganisationens genomförande indragas. — Vid överflyttningen av hästarna till Boden kunde de två hästskötarbefattningarna i Luleå samt två konstapelsbefattningar vid statspolisen i Luleå indragas, de sistnämnda befattningarna allt eftersom vakanser uppstode inom poliskåren i Luleå.

Den nya organisationens ikraftträdande. Med hänsyn till personalens bostadsförhållanden och det förberedelsearbete som erfordrades för den nya organisationens genomförande ha de sakkunniga föreslagit, att poliskårens verksamhet skulle börja den 1 oktober 1942.

Avtalet med Bodens stad.

De sakkunniga — vilka ansett att kronans övertagande av ansvaret för polisverksamheten i Bodens stad icke borde medföra att staden i ekonomiskt hänseende komme att intaga en gynnad ställning i förhållande till andra städer — ha funnit det mest ändamålsenligt, att polislagens stadgande om skyldighet för polisdistrikt att avlöna erforderlig polispersonal i princip alltjämt ägde tillämplighet beträffande Bodens stad samt att kronan genom ett privaträttsligt avtal åtog sig att mot viss ersättning från staden fullgöra stadens skyldigheter härutinnan. Denna ersättning från staden syntes då böra utgå genom bidrag från stadens sida till täckande av kostnaderna för den nya poliskåren i Boden, vilka bidrag — i form av ekonomiskt tillskott eller prestationer av annat slag — borde anpassas så, att de motsvarade vad staden kunde beräknas skola ha fått vidkännas därest staden även i fortsättningen skolat sörja för ett eget polisväsende.

I samråd med representanter för staden ha de sakkunniga uppgjort förslag till ett sådant avtal, vilket förslag av stadsfullmäktige i Boden den 12 februari 1942 enhälligt antagits. Vid antagandet har förutsatts, att kronan för sin del godkänner avtalet senast den 1 augusti 1942. — Avtalet innehåller i huvudsak följande:

Kronan övertager från och med den 1 oktober 1942 den staden åvilande skyldigheten att sörja för polisverksamhetens upprätthållande inom stadens polisdistrikt. — Staden tillhandahåller kostnadsfritt erforderliga expeditions- och övriga tjänstelokaler samt garage för hela den nya poliskåren i Boden och svarar utan ersättning för lokalernas underhåll och uppvärmning samt yttre renhållning kring desamma. Tjänstelokalerna upplåtas i den staden tillhöriga tingshusbyggnaden i Boden, vilken förses med erforderlig tillbyggnad. — Staden överlämnar utan ersättning till kronan all i stadens ägo befintlig polisutrustning samt alla av stadens poliskår för närvarande nyttjade lösa inventarier. — Härjämte erlägger staden årligen till kronan ett visst kontant belopp. Jämkning av beloppet kan av kronan eller staden efter uppsägning påyrkas vart femte år, varvid, för den händelse enighet om beloppet icke skulle

uppnås, ett skiljemannaförfarande föreskrivits. Beloppet har tills vidare fastställts till 36,496 kronor. Metoden för beloppets uträknande framgår av en vid avtalet fogad promemoria. — Vissa övergångsbestämmelser reglera övergången till den nya polisorganisationen av personalen vid stadens poliskår samt de ekonomiska förhållandena mellan kronan, staden och nämnda personal. — Besluta Kungl. Maj:t och riksdagen om ändrade grunder för skyldigheten att utgöra kostnaderna för polisväsendet i riket, skall avtalet upphöra att gälla den dag de nya bestämmelserna träda i kraft.

Övergångsbestämmelser.

De sakkunniga ha framhållit, att i och med inrättandet av den nya polis-kåren i Bodens komme fästningspolisen och Bodens stads poliskår att upphöra, varvid de befattningshavare vid nämnda kårer som så önskade och befunnes lämpliga borde erhålla anställning i motsvarande befattningar i den nya poliskåren. Då emellertid enligt gällande grundsatsen en ordinarie befattningshavare icke vore pliktig att mot sin vilja underkasta sig minskning av honom tillkommande förmåner, borde de befattningshavare som icke önskade anställas på de för den nya kåren avsedda villkoren beredas möjlighet att tjänstgöra i kåren på de för dem i tidigare gällande författningar stadgade villkoren beträffande avlöning och pension m. m. Därvid syntes beträffande personal från Bodens stads poliskår den i samband därmed uppkommande ökade kostnaden böra betalas av staden. — De sakkunniga anförde vidare:

För uppflyttning i högre löneklass borde befattningshavare få tillgodoräkna sig sådan tjänstgöring i Bodens stads poliskår eller fästningspolisen som han ägt tillgodoräkna för avlöningsförhöjning om han kvarstått i någon av nämnda kårer. Motsvarande regel syntes även böra gälla beträffande personal som från annan kommunal poliskår vunne anställning vid poliskåren i Boden. — För att underlätta en omorganisation av fästningspolisen hade kommandanten föreslagit att personal ur fästningspolisen som förklarade sig villig i samband med omorganisationen avgå med förtidspension skulle tillerkännas flyttningsersättning, vilken enligt nu gällande regler icke tillkomme förtidspensionerad personal. Till vinnande av samma ändamål hade kommandanten även ifrågasatt att förtidsavgången fästningspolispersonal skulle kunna tillerkännas full pension. Slutligen hade fästningspoliskommissarien förklarat sig villig avgå med förtidspension, därest han jämte flyttningsersättning och full pension erhöle ersättning för genom avgången liden ekonomisk förlust med ett belopp av 2,500 kronor. — Med hänsyn till föreliggande omständigheter funne de sakkunniga lämpligt, att fästningspoliskommissarien bereddes möjlighet att avgå i samband med övergången till den nya organisationen. För att vinna detta syfte föresloges, att ifrågavarande befattningshavare redan den 1 oktober 1942 erhöle rätt till full pension samt till flyttningsersättning. I övrigt syntes några särskilda bestämmelser för att underlätta förtidsavgång av personal inom fästningspolisen för närvarande icke böra ifrågakomma. Skulle det emellertid visa sig att för att möjliggöra en god rekrytering av överkonstapelsbefattningarna någon av de nuvarande överkonstaplarna vid fästningspolisen avginge före uppnådd pensionsålder, borde Kungl. Maj:t bereda möjlighet härtill på samma sätt som föreslagits beträffande fästningspoliskommissarien.

De sakkunnigas kostnadsberäkningar.

Enär personalen i den nya organisationen i vissa fall vid löneklassplaceringen skulle få tillgodoräkna sig tjänstgöring inom annan polisorganisation ha de sakkunniga icke med säkerhet kunnat avgöra, i vilken löneklass nyanställd personal komme att placeras. Då det vidare icke vore möjligt att avgöra huru de äldre befattningshavarna vid den kommunala polisen i Boden komme att ställa sig till frågan om en övergång till statstjänst, kunde de blivande lönekostnaderna icke beräknas med fullständig noggrannhet. De sakkunniga ha funnit det mest praktiskt att räkna så som om hela den nya poliskårens avlöning skulle utgå enligt den mellersta löneklassen inom vederbörlig lönegrad i allmänna avlöningsreglementets löneplan.

I enlighet med de sakkunnigas beräkningar skulle personalkostnaderna för den nya organisationen uppgå till följande belopp:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän	kronor 165,846
Arvode	» 600
Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 21,540
Rörligt tillägg	» 27,330
	<hr/>
	Summa kronor 215,316

Härtill komma de tilläggsarvoden som skola utgå till stadsfiskalen och polisassistenten i egenskap av krigsfiskal respektive vice krigsfiskal vid krigsrätterna vid Norrbottens regemente, Norrbottens artillerikår, Bodens artilleriregemente och Bodens ingenjörkår samt vid särskilda krigsrätten i Boden. Dessa ha de sakkunniga ansett böra utgå efter delvis andra grunder än de som nu gälla. Sålunda borde vice krigsfiskalsarvodet bestämmas till ett visst årligt belopp.

Tilläggsarvode till stadsfiskalen	kronor 3,000
» » polisassistenten	» 1,200
	<hr/>
	Summa kronor 4,200

Sammanlagda avlöningskostnaderna för poliskåren utgjorde sålunda 219,516 kronor.

Övriga årsutgifter för poliskårens behov ha de sakkunniga beräknat på följande sätt:

Telefonabonnemang } Tidningsabonnemang } Skrivmaterialier } kronor 2,000
Resekostnadsersättningar för bevakningsavdelningen	» 600
Städning av expeditionslokaler	» 1,800
Elektrisk ström i expeditionslokaler	» 1,000
Underhåll och drivmedel för motorfordon	» 4,000
Underhåll och förnyelse av uniformspersedlar	» 10,300
Ersättning till hundskötare och vikarierande hästskötare	» 3,400
Hundskatt	» 100
	<hr/>
	Summa kronor 23,200

Kostnaderna för spilthyra, furage och ersättning av remtyg skulle tillsvidare bestridas från samma anslag till statspolisen som hittills.

De sammanlagda årskostnaderna för poliskåren borde sålunda beräknas till 242,716 kronor.

Härtill komma följande av de sakkunniga beräknade engångskostnader:

Uniformsutrustning, utöver redan befintlig	kronor	15,800
Beväpning och övrig polisutrustning, utöver redan befintlig ...	»	6,000
Räkнемaskin	»	300
Diverse kontorsutrustning	»	300
Möbler till expeditionslokaler, utöver redan befintliga	»	10,000
Juridisk litteratur	»	300
4 polishundar med utrustning	»	1,000
2 bilar med gengasaggregat och polisutrustning	»	15,000
Kriminalteknisk utrustning	»	1,000
	<u>Summa kronor</u>	<u>49,700</u>

De sakkunniga ha vidare anfört:

Under utredningens gång hade av civil myndighet ifrågasatts, att den nuvarande landsfiskalen i Överluleå distrikt — vilken för närvarande upprätthåller såväl stadsfiskalstjänsten i Boden som krigsfiskalsbefattningen vid krigsrätterna i Boden men som i och med den föreslagna omorganisationens genomförande skulle upphöra att fullgöra dessa tjänster — borde under en övergångstid erhålla en mindre ersättning för de till följd av de förändrade förhållandena mistade arvoden, tillhoppa 4,340 kronor. De sakkunniga ansåge det kunna övervägas att på föreslaget sätt av billighetshänsyn tillerkänna ifrågavarande landsfiskal en övergångsersättning, förslagsvis utgående under en tid av fyra år med 2,000 kronor under det första året för att därefter ned sättas med 500 kronor varje år.

Mot de beräknade årliga kostnaderna — tillhoppa 242,716 kronor — svara följande kostnader för den nuvarande organisationen:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän	kronor	137,517
Rörligt tillägg	»	20,019
Omkostnader	»	4,085
	<u>Summa kronor</u>	<u>161,621</u>

Vidare avgå följande belopp:

Arvodet till krigsfiskalen i Boden	kronor	2,340: —
Bodens stads bidrag till kostnaderna för den nya poliskåren	»	36,496: —
Minskade kostnader för statsverket med anledning av överflyttning av polisrytteriet i Luleå till Boden:		
Hyra för polisstallet i Luleå	kronor	1,695: 94
Ersättning till Luleå stad för lönekostnader för 2 beridna statspoliskonstaplar	»	10,285: 20
Beklädnadsbidrag till dessa	»	891: 68

Minskning av beklädnadsbidraget till 1 överkonstapel och 3 konstaplar vid övergång till tjänst till fot	kronor	343: 36	
Lön till hästskötare	»	4,331: 59	
Arvode till vikarierande hästskötare ...	»	1,440: —	18,987: 77
Lönekostnader för landsfiskalsassistenten i Överluleå distrikt (Eo 14)	kronor	5,886: —	
		<u>Summa kronor</u>	<u>63,709: 77</u>

Summan av de avgående beloppen blir sålunda 225,330: 77 kronor

De sakkunniga ha beträffande kostnadsminskningen genom indragning av konstapelstjänsterna anmärkt, att denna besparing, därest ifrågavarande personal icke vore villig att underkasta sig transport till Boden, komme att uppstå först efter hand som vakanser uppstode vid poliskåren i Luleå. Dessutom syntes hänsyn böra tagas till utgående kristillägg, vilka kunde beräknas till följande belopp:

Poliskåren i Boden	kronor	21,864
Fästningspolisen	»	16,015
Landsfiskalsassistenten i Överluleå distrikt	»	602

Ökningen av kristilläggen uppgår sålunda till 5,247 kronor, på grund varav den totala årliga kostnadsökningen kan beräknas uppgå till omkring 22,630 kronor.

De sakkunnigas förslag till vissa lagändringar.

De sakkunniga ha i sitt betänkande framlagt förslag till vissa lagändringar, vilka ansetts betingade av den förordade polisorganisationen i Boden.

Enligt 16 § *lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket* skola, om polisdistrikt består av kommun eller del av kommun, distriktets rättigheter tillkomma och dess skyldigheter åvila kommunen. Enligt de sakkunniga bör till detta stadgande fogas en bestämmelse av innehåll, att i polisdistrikt, där statsverket övertagit skyldigheten att sörja för polisverksamhetens upprätthållande, kronan skall i tillämpliga delar inträda i kommunens ställe.

Genom 1 § *lagen den 6 juni 1925 (nr 179) om ersättning till polisman för skada å kläder* har polisman, som under utövning av polistjänst fått sina kläder sönderrivna eller eljest skadade, tillerkänts rätt till gottgörelse härför. Om polismannen är anställd i polisdistrikt, vilket utgöres av stad eller av köping, som är pliktig bekosta sin polispersonal, ankommer det i regel på polisdistriktet att gälda ifrågavarande ersättning. I andra fall åligger det statsverket att utbetala densamma. De sakkunniga ha föreslagit, att dylik ersättning till polisman, som är anställd vid poliskår i polisdistrikt, där statsverket övertagit skyldigheten att sörja för att polisverksamheten upprätthålles, alltid skall utgå av statsmedel.

Enligt *lagen den 19 mars 1937 (nr 80) om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.* skall vad i lag eller författning finnes stadgat om

rätt i vissa fall för åklagare eller annan att i anledning av åtgärd i tjänsten erhålla andel i böter, vite m. m. icke utgöra hinder för Konungen att, därest av stad avlönad åklagare tillförsäkras skälig fast avlöning, bestämma att rätt till dylik andel icke skall tillkomma sådan åklagare. Andelen skall i stället tillfalla stadens kassa. De sakkunniga ha föreslagit att vad sålunda stadgas i 1937 års lag skall äga motsvarande tillämpning å stadsfiskal som avlönas av statsverket. Om Konungen beträffande sådan stadsfiskal meddelat beslut enligt lagen, skulle dennes andel i böter och viten m. m. tillfalla kronan.

Yttranden i anledning av förslaget.

Över de sakkunnigas förslag ha yttranden avgivits av överbefälhavaren, chefen för armén — efter hörande av kommandanten i Boden och fästningspolispersonalen — arméförvaltningens civila departement, statskontoret, allmänna lönenämnden (civilförvaltningen), länsstyrelsen i Norrbottens län — efter hörande av landsfogden och landsfiskalerna i de Boden omgivande distrikten ävensom stadsfullmäktige och kommunalborgmästaren i Boden — 1939 års polisutredning, statspolisintendenten, svenska polisförbundet och föreningen Sveriges poliskommissarier. Därjämte har justitiekanslersämbetet avgivit yttrande över förslaget i viss del.

Beträffande *behovet av en reform* och *förslagets huvudlinjer* har överbefälhavaren uttalat, att ett flertal brister och svagheter vidlåde fästningspolisorganisationen, varför den för närvarande knappast kunde anses motsvara de krav som ur militär synpunkt borde ställas på den. En jämförelse mellan den nuvarande organisationen och det framlagda omorganisationsförslaget visade, att flera betydande fördelar stode att vinna med en reform i föreslagen riktning. Ur militär synpunkt funnes det sålunda intet att erinra mot principen att samordna all polispersonal i Boden och inom skyddsområdet i en gemensam, enhetligt ledd polisorganisation.

Länsstyrelsen har ansett, att behovet av en omorganisation av fästningspolisen fått en auktoritativ motivering i det föreliggande utredningsresultatet. Förslagets genomförande skulle medföra, att fästningspolisen bleve i grunden reformerad och att Bodens stad finge sin polisfråga ordnad genom en och samma kår under enhetlig ledning. En sådan kombination ginge utanför vad som hittills blivit prövat, men länsstyrelsen hade icke anledning draga i tvivelsmål, att icke organisationen skulle fungera tillfredsställande. De sakkunnigas motivering för de organisatoriska frågorna och för befälsförhållandena vore enligt länsstyrelsens mening övertygande och hävdade sakliga och fackmässiga synpunkter på de polisfrågor som det här gällde.

1939 års polisutredning har funnit att fullgiltiga skäl förebragts i fråga om nödvändigheten av en omorganisation av fästningspolisen. Denna fråga torde emellertid icke kunna lösas med mindre spörsmålet om det lämpliga ordnandet av polisförhållandena överhuvudtaget inom Bodens fästning och dess skyddsområde upptoges till bedömande. I detta hänseende framträdde enligt polisutredningens mening särskilt starkt olägenheterna av att inom

Bodens stad polisverksamhet utövades dels av den lokala poliskåren och dels av fästningspolisen var för sig under sin särskilda ledning. Uppenbart vore — vilket även på ett klarläggande sätt framginge av sakkunnigutlåtandet — att denna anordning vore synnerligen olämplig ur såväl organisations- som arbetssynpunkt. Polisutredningen delade på grund härav de sakkunnigas uppfattning, att en samorganisation av de båda poliskårerna borde komma till stånd. Genom ett dylikt samordnande undanröjdes anledningar till kompetenskonflikter, samtidigt som förutsättningar skapades för ökad effektivitet och planmässighet i arbetet. Polisutredningen anslöte sig även i princip till den av de sakkunniga förordade organisationsplanen.

Statspolisintendenten, som mot förslaget allenast haft en mindre detaljanmärkning, har ansett det vara av stor vikt att reformen genomfördes.

Landsfogden har tillfullo instämt i framställningen av den nuvarande fästningspolisens brister samt i det starka framhållandet av nödvändigheten att åstadkomma förbättrade förhållanden. Förslaget syntes landsfogden i huvudsak innefatta en lycklig lösning av förevarande angelägna spörsmål.

Stadsfullmäktige i Boden ha enhälligt biträtt drätselkammarens och beredningsutskottets gemensamma yttrande, att förslaget syntes vara synnerligen väl genomtänkt och, såvitt kunde bedömas, innebära så stora fördelar ur såväl organisatorisk som effektivitetssynpunkt att det på det allra livligaste borde tillstyrkas. Med de erfarenheter som under åren vunnits av nuvarande polisorganisation kunde man icke nog kraftigt framhålla betydelsen av att polisväsendet inom skyddsområdet, dit även staden hörde, anförtroddes en poliskår under fackmässig ledning och inordnad i det allmänna civila polisväsendet.

Till huvudlinjerna i förslaget har även svenska polisförbundet helt anslutit sig. Genom förbundets lokalavdelning i Boden kunde bestyrkas, att avsaknaden av bestämmelser om att organiserat samarbete mellan fästningspolisen och stadens poliskår lett till dubbelarbete och bristande effektivitet i polisarbetet.

Ej heller föreningen Sveriges poliskommissarier har haft något att erinra mot förslaget i vad avsåge sammanslagning av fästningspolisen och den kommunala polisen till en gemensam, statlig poliskår.

Å andra sidan har chefen för armén avstyrkt de sakkunnigas förslag. Ej heller kommandantens förslag att samordna fästningspolisen med den kommunala polisen har vunnit chefens för armén gillande. I yttrandet har till en början framhållits, att en bestämd gräns borde dragas mellan de uppgifter, som tillkomme fästningspolisen, och de som skulle lösas av den civila ordningsmakten. Det kunde emellertid icke förnekas, att en sådan gräns vore svår att draga. Vissa av de uppgifter, som borde åligga fästningspolisen, tillkomme nämligen även den civila ordningsmakten. Fästningspolisens befogenhet och skyldigheter kunde däremot skarpare avgränsas genom anknytningen till bestämda militära sakförhållanden. Det vore uppenbart, att det beroende vari de båda polisorganisationerna kommit att stå till varandra varit ägnat att framkalla friktioner och komplikationer. Denna omständighet

syntes dock icke kunna tagas till intäkt för att all polisverksamhet inom Bodens fästnings skyddsområde borde sammanföras till en poliskår. Chefen för armén har funnit lösningen ligga i att dels fästningspolisen tillerkändes åklagarmakt i fråga om brott som beginges inom dess verksamhetsområde och dels främlingskontrollen helt lades under fästningspolisen. I sistnämnda hänseende förutsattes, att fästningspolisen skulle äga att mottaga och ställa sig till efterrättelse av landsfogden givna anvisningar ävensom att till denne avgiva rapporter i hithörande ärenden. — Fästningspoliskåren borde sålunda enligt chefens för armén mening bibehållas under kommandantens chefskap och anknytas till statspolisen, vilken borde frikopplas från kommunal anställning. — Chefen för armén har anmärkt på att de sakkunniga icke berört frågan om polistjänstens ordnande vid krig. Visserligen uppsattes vid sådant tillfälle särskilda krigspolisavdelningar, men deras verksamhet befrämjades i hög grad, om de kunde samverka med en i fred befintlig, väl rutinerad och med förhållandena i orten fullt förtrogen militär polisorganisation.

Kommandanten har avstyrkt den av de sakkunniga föreslagna organisationen, om denna skulle vara underställd civil polismyndighet. De sakkunniga hade icke sakligt motiverat sin ståndpunkt, och de skäl som talade för en annan lösning hade icke vederlagts. Gentemot en organisation i huvudsak liknande den av de sakkunniga föreslagna och vid vilken hänsyn toges till vissa av kommandanten föreslagna synpunkter — främst i fråga om kommandantens befälsställning till poliskåren — hade kommandanten dock icke något att erinra. I första hand förordade kommandanten sitt förslag av den 4 juli 1941 och endast i sista hand ett bibehållande av fästningspolisen men med höjda krav på kvalifikationer m. m.

Statskontoret har avstyrkt förslaget samt anfört:

Polisväsendet vore för närvarande uppbyggt på kommunal grund. I den mån polispersonal befunnits erforderlig för tjänstgöring inom flera polisdistrikt eller för verksamhet, vilken varit av betydelse för landet i dess helhet, hade dessa behov tillgodosetts på det sätt, att med hänsyn till belägenheten eller eljest lämpliga polisdistrikt ålagts att hålla sådan personal mot ersättning av statsmedel. Exempel härpå utgjorde stats- och reservpolis samt polispersonal, vars anställande ålagts polisdistrikt med stöd av 4 § lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket. Redan av principiella skäl måste statskontoret därför ställa sig betänksamt mot de sakkunnigas förslag att i Boden inrätta en statlig poliskår, i synnerhet som ämbetsverket icke kunde finna, att förhållandena å denna ort i någon väsentlig grad avveke från förhållandena inom många andra delar av vårt land, där betydelsefulla försvarsanläggningar funnes eller vore under uppförande.

Statskontoret kunde för övrigt icke inse, att ett genomförande av de sakkunnigas förslag vore nödvändigt för att undanröja de olägenheter, varmed det nuvarande systemet med en fästningspolis och en kommunal poliskår i Boden ansåges behäftat. Enligt statskontorets mening skulle samma resultat kunna åstadkommas genom att fästningspolisen avskaffades och Bodens stad ålades att förstärka sin poliskår med personal, erforderlig för främlingskontroll och dylikt. Därvid torde möjligen 4 § polislagen kunna åberopas, men lämpligare syntes vara att genom ändring av 5 § nämnda lag bereda Konungen

möjlighet att, där särskilda omständigheter så påfordrade, förordna om inrättande av statspolisavdelning jämväl i stad med mindre än 10,000 invånare, oberoende av om i samma län finnes stad med detta eller högre invånarantal, vilken utrustats med statspolisavdelning. — Statskontoret har tillagt, att huru en dylik avdelning lämpligen skulle sammansättas, undandroge sig givetvis i stort sett statskontorets bedömande. Då statskontorets funnit sig böra avstyrka förslaget, hade ämbetsverket icke ansett sig böra ingå på någon närmare granskning av förslagets detaljer.

Arméförvaltningens civila departement har ansett, att de sakkunniga icke syntes ha mera ingående undersökt möjligheterna att erhålla en lösning enligt den i direktiven angivna »statspolislinjen». Visserligen hade de sakkunniga framhållit skilda omständigheter, på grund av vilka under nu gällande polisorganisation hinder för den ifrågasatta anordningen förelåge, men i vad mån dessa hinder kunde undanröjas genom ändrad lagstiftning syntes icke ha blivit föremål för någon undersökning. Efter att ha behandlat frågan om polispersonalens lydadsställning till kommandanten har departementet ifrågasatt att en godtagbar lösning skulle kunna ernås genom inrättande av en för såväl fästningen som Bodens stad gemensam, kommandanten underställd poliskår, ur vilken erforderligt antal polismän skulle för bestämda tidsperioder avdelas för fullgörande av civil polistjänst i staden. Den sålunda avdelade polispersonalen skulle för angiven tid lyda under den civile polischefen i staden. Återstoden av poliskåren skulle avses för tjänstgöring såsom fästningspolis, för bevakningsändamål och främlingsövervakning. Befälet över denna del av poliskåren borde närmast under kommandanten utövas av en fästningspoliskommissarie, vilken torde böra inneha landsfogdekompetens.

Frågan om ett eventuellt förstatligande av polisväsendet har berörts i några yttranden. 1939 års polisutredning har anfört, att ur de synpunkter polisutredningen hade att företräda syntes hinder icke böra av denna anledning resas mot förslaget. De särskilda förhållanden, som gjorde sig gällande i fråga om polisverksamheten i Boden, torde vara av den art att den tilltänkta statliga poliskåren lämpligen syntes böra komma till stånd oberoende av det resultat, vartill polisutredningen kunde komma i avseende å spörsmålet om polisväsendets förstatligande i dess helhet.

Enligt allmänna lönenämndens mening voro de skäl som de sakkunniga anfört för en ändrad organisation av den betydelse, att omorganisationen borde äga rum, oberoende av den lösning frågan om ett förstatligande av polisväsendet i allmänhet kunde komma att erhålla.

Däremot har statskontoret till sitt i det föregående återgivna avstyrkande lagt ytterligare det skälet, att frågan om polisväsendets förstatligande vore föremål för en förutsättningslös utredning.

Beträffande den föreslagna organisationen har överbefälhavaren ansett poliskårens storlek och indelningen på kriminal-, ordnings- och bevakningsav-

delningarna i huvudsak lämplig. Ifråga om poliskårens totala numerär har länsstyrelsen icke funnit något vara att erinra, såvitt nu kunde bedömas. Genom att stadsfiskalstjänsten bibehölles och förenades med polischefskapet vunnas, bland annat, att åklagargöromålen handhades av samma person som hade överblick över de förberedande undersökningarna i målen. Länsstyrelsen ville framhålla, att inom organisationen kriminalavdelningen blivit alldeles otillräckligt tillgodosedd även för mera normala tider. Med den genomgående höjning i kvalitet som hela poliskåren komme att få borde det icke vara uteslutet, att bevakningsavdelningens tjänstgöring kunde så rationaliseras, att en nedskärning i dess numerär bleve möjlig, varigenom en förstärkning av kriminalavdelningen till en del åtminstone kunde bestridas. Inspektionskonstapeln på bevakningsavdelningen syntes knappast vara tillräckligt motiverad.

Även landsfogden har funnit den föreslagna kriminalavdelningens organisation mindre tillfredsställande. Han har framhållit, att denna avdelnings arbetsbörda efter krigets slut måste bli väsentligt större än före krigsutbrottet, enär värnpliktstidens förlängning medförde, att värnpliktiga under längre tid varje år än som tidigare varit fallet komme att förläggas till Boden. Det vore enligt landsfogdens mening uppenbart, att den föreslagna kriminalavdelningen om 1 kriminalöverkonstapel och 4 kriminalkonstaplar under ledning av en polisassistent även under normala förhållanden vore otillräcklig. Hänsyn måste tagas till den omständigheten, att avdelningen icke vore fulltalig mer än omkring $\frac{2}{3}$ av året, då en man inom avdelningen under återstående del av året åtnjöte semester. Även om semestervikarie förordnades, kunde denne icke väntas vara lika kvalificerad för uppgiften som den ordinarie personalen. Omfattningen av utredningarna inom de militära förbanden finge icke underskattas. Enligt förslaget skulle polisassistenten huvudsakligen tjänstgöra på kriminalavdelningen, vilket väl måste innebära att ledningen av avdelningens verksamhet anförtroddes assistenten. Härigenom vore emellertid knappast väl sörjt för ledningen av denna viktiga avdelning. På grund av assistenttjänstens icke-ordinarie karaktär komme den att bli en språngbräda för yngre jurister utan större erfarenhet av kriminalpolisarbete. Landsfogden föreslog följande sammansättning av kriminalavdelningen under fredstid: 1 kriminalkommissarie, 1 kriminalöverkonstapel och 7 kriminalkonstaplar. Verksamheten borde uppdelas på två grenar, den ena omfattande framlingskontroll och underrättelsetjänst inom Bodens stad och skyddsområde samt den andra brottmålsutredningar inom Bodens stad och garnison samt Överluleå och Edefors landsfiskalsdistrikt. Den av de sakkunniga föreslagna polisassistenten syntes böra utgå.

Justitiekanslersämbetet har icke haft något att erinra mot själva huvudgrunderna för en befattning, vars innehavare vore såväl stadsfiskal-polischef som krigsfiskal. Särskilt beaktansvärt vore, att stadsfiskalen bleve statsavlönad.

På grund av de skiftande arbetsuppgifter som skulle åvila poliskåren har 1939 års polisutredning funnit frågan huruvida kårens storlek och sam-

mansättning blivit lämpligt avvägd vara svår att bedöma. De rådande extra ordinära förhållandena finge icke tagas till utgångspunkt vid bestämmandet av kårens fasta organisation, utan den borde anpassas efter vad polisverksamheten under mera normala tider kunde kräva. Huruvida kåren enligt sakkunnigförslaget kunde anses uppbyggd med ledning av denna princip hade polisutredningen — i avsaknad av jämförelsematerial — icke kunnat bilda sig någon bestämd uppfattning om. I ett avseende ställde sig polisutredningen dock betänksam mot förslaget, nämligen ifråga om polisassistentbefattningen. Häröfver yttrade polisutredningen:

Utredningen hade icke av de förebragta skälen känt sig övertygad om behovet och lämpligheten av denna befattning, särskilt som befattningen i stort sett kunde sägas vara av en ny typ inom polisorganisationen. Skulle förstärkning av arbetskrafterna å kriminalavdelningen, å vilken assistenten huvudsakligen skulle sysselsättas, visa sig erforderlig, torde förstärkningen i första hand lämpligen böra åstadkommas genom utökning av kriminalpolispersonalen.

Svenska polisförbundet har framhållit, att det till undvikande av framtida missförstånd borde uttryckligen framhållas, att polispersonalen icke finge användas i stationär vakttjänst vid befästningsanläggningar m. m. Utan att direkt vilja motsätta sig polisassistenttjänsten har polisförbundet dock ansett sig böra ifrågasätta om icke kårens effektivitet och kontinuitet skulle stiga, om assistenttjänsten utbyttes mot ett ordinarie polisbefäl av överkonstapels- eller kommissariegrad för att direkt handha ledningen av kriminalavdelningens arbete. Assistenttjänsten komme sannolikt icke att innehavas av en och samma befattningshavare under någon längre tid, vilket ofelbart komme att inverka menligt på kriminalavdelningens arbete.

Föreningen Sveriges poliskommissarier har jämväl ifrågasatt lämpligheten att inrätta en polisassistentbefattning. Ledningen av kriminalpolisens verksamhet krävde stor erfarenhet och träning i såväl spanings- som utredningsarbete. Lämpligare syntes vara att den närmaste ledningen av kriminalpolisens arbete utövades av en erfaren och tränad överkonstapel under poliskommissariens befäl och överinseende.

Statskontoret har — under framhållande av att personalbehovet i stort sett undandroge sig dess bedömande — ifrågasatt om icke ledningen av polis-kåren överorganiserats. Åtminstone endera av befattningarna poliskommissarie och polisassistent torde kunde undvaras.

Beträffande frågan om *kommendantens ställning till den föreslagna polisorganisationen* har överbefälhavaren erinrat om att den nuvarande fästningspolisens uppgifter vore av uteslutande militär art, nämligen att förhindra obehörigt utforskande av fästningsanläggningarna samt att hindra skadegörelse och åverkan å kronans inom skyddsområdet befintliga egendom. Enligt gällande instruktion åvilade ansvaret för fästningens säkerhet och skydd kommandanten. Med hänsyn till de övervägande militära uppgifter, som komme att åligga den nya poliskåren, måste kommandantens inflytande på dess verksamhet tillgodoses. Detta syntes kunna ske genom att i kungörelsen angående poliskåren fastsloges såsom en tjänsteplikt för polischefen att tillmötesgå de

önskemål kommandanten framställde ifråga om poliskårens användning. Vid krig eller inför en överhängande krigsfara föranledde förhållandena i en fästning sådan som Boden en betydlig skärpning såväl av den militära som den polisiära verksamheten. I detta läge syntes det överbefälhavaren som om även den polisiära ledningen borde ankomma på kommandanten.

1939 års polisutredning har betecknat det som en avgjord styrka i förslaget, att poliskåren ställdes under ledning av en fackutbildad polischef samt inordnades i den allmänna polisorganisationen med länsstyrelsen som högsta polismyndighet. Farhågorna för att de militära intressena skulle genom förslaget bliva tillbakasatta vore ogrundade; det syntes polisutredningen att dessa intressen komme att väl tillvaratagas genom de av de sakkunniga därutinnan träffade anstalterna. — En ledamot av polisutredningen har icke velat ansluta sig till förslaget att kommandanten icke skulle vara högsta chef för den polispersonal som vid sidan av militären skulle ombesörja skydds- och bevakningstjänsten m. m. inom fästningsområdet.

Arméförvaltningens civila departement har funnit det tveksamt, om den föreslagna lydndsställningen för poliskåren kunde anses lämplig. Under erinran om fästningspolisens nuvarande uppgifter har departementet anfört:

I betraktande av att ansvaret för fästningens säkerhet åvilade kommandanten, framstode det helt naturligt som mest följdriktigt, att den för fästningen erforderliga polispersonalen stode under kommandantens befäl. Först härigenom kunde erforderlig säkerhet vinnas för att de militära intressena ifråga om fästningens skydd och bevakning bleve behörigen tillgodosedda. Jämväl med hänsyn till kommandantens befattning med utlänningsärenden — vari utredningsmännen icke ifrågasätta någon inskränkning — syntes det erforderligt att för främlingsövervakningen avsedd polispersonal stode till kommandantens förfogande. Om således utredningsmännens förslag i vad avsåge polispersonalens lydndsställning ingåve betänkligheter redan under fredsförhållanden, vore detta än mera fallet med tanke på polistjänstens ordnande i krig. Under dylika förhållanden torde det nämligen vara ofrånkomligt, att fästningspolis stode till kommandantens förfogande för bevakning av skyddsföremål och främlingskontroll.

Ifråga om *kompetensfordringarna* har chefen för armén, som velat bibehålla en fristående fästningspoliskår, förordat, att dess chef skulle ha landsfogde- eller landsfogdeassistentkompetens. För stadsfiskalen och polisassistenten borde enligt statskontorets mening icke högre kompetenskrav behöva uppställas än för landsfiskal. Att för polischefsbefattningen skulle fordras landsfogdekompetens funne däremot länsstyrelsen i och för sig indicerat. För utförande av åklagargöromålen i Boden syntes dock dylik kompetens knappast erforderlig.

1939 års polisutredning har förklarat sig väl inse, att förhållandena i Boden komme att ställa särskilda anspråk på duglighet hos innehavaren av stadsfiskals- och polischefstjänsten. Polisutredningen ifrågasatte emellertid huruvida särförhållandena vore av sådan natur, att de motiverade ett avsteg beträffande denna distriktsåklagarbefattning från de kompetensföreskrifter

som enligt den nyligen genomförda distriktsåklagarreformen fastställts för distriktsåklagarna i allmänhet. Däremot ville polisutredningen för sin del tillstyrka de uppställda kraven för utbildning i polisskola av polispersonalen.

Beträffande *löneplaceringen* har länsstyrelsen icke funnit något vara att erinra.

Överbefälhavaren har framhållit, att den meniga polispersonalens löneförmåner komme att i vissa fall understiga de löneförmåner som nu tillämpades vid fästningspolisen. Skulle den åsyftade höjningen av personalens kvalitet verkligen kunna erhållas, måste löneförmånerna stå i proportion till de ökade fordringarna, varför en ändring i detta hänseende syntes ofrånkomlig.

Kommandanten har ansett de föreslagna lönerna för överkonstapel, inspektionskonstapel, kriminalkonstapel, konstapel och extra konstapel för låga. Fästningspolispersonalen har framhållit, att konstapel vid fästningspolispersonalen vore placerad i lönegrad Ca 10. För konstapel i den nya organisationen hade föreslagits lönegrad A 10. Dessa lönegrader gäve exakt samma kontanta löneförmåner. Till lönegraden Ca 10 tillkomme dessutom vissa förmåner, vilka icke åtföljde lönegraden A 10, nämligen rekreationsresor, högre traktamentsersättning, rekvisitionsrätt från kronans förråd ifråga om uniforms- och andra beklädnadspersedlar samt portion, proviantartiklar och bränsle ävensom fri uniformsbeklädnad vid tjänstgöring i uniform och flyttningersättning vid uppnådd pensionsålder. En uppflyttning i lönegraden A 12 förordades därför.

Arméförvaltningens civila departement, som ansett att stadsfiskalstjänsten borde utgå, har föreslagit att fästningspoliskommissarien borde hänföras till 24 lönegraden. Arvode till militärassistenten bleve med den av departementet föreslagna organisationen icke erforderligt. Det kunde ifrågasättas om icke för att säkerställa rekryteringen e. o. konstapel borde inplaceras i något högre lönegrad än Eo 7.

Statskontoret har icke funnit skäl föreligga att placera stadsfiskalen högre än i 23 lönegraden, vilken vore den högsta lönegrad som tillämpades på landsfiskal i Norrbottens län. Därvid förutsatte statskontoret, att uppdraget såsom krigsfiskal komme att ingå i stadsfiskalens tjänsteuppgifter och således icke berättiga honom till särskilt arvode. Anställdes en polisassistent, borde på samma sätt uppdraget såsom vice krigsfiskal tillhöra dennes tjänsteåligganden. Icke heller syntes anledning föreligga att tillerkänna militärassistenten särskild ersättning härför. Några ordinarie tjänster borde icke inrättas vid poliskåren. De för fästningspolisen gällande lönegradsplaceringsringarna borde tills vidare tillämpas vid den nya poliskåren.

1939 års polisutredning har framhållit, att den ännu icke tagit ställning till frågan om den lönegradsplacering som kunde komma att föreslås, om utredningens arbete skulle utmynna i ett förslag om polisväsendets förstatligande. På grund härav kunde utredningen icke på denna punkt avgiva något bestämt yttrande. Polisutredningen ansåge det dock kunna ifrågasättas, om icke löneförmånerna för stadsfiskalen-polischefen, vilken med sin tjänst mot

särskilt arvode skulle förena befattningen som krigsfiskal, blivit väl högt tilltagna. Polisutredningen insåge emellertid, att frågan om lönesättningen ägde samband med frågan om kompetensfordringarna. Vad anginge polispersonalens löneförmåner uttalade polisutredningen, att den med hänsyn till vad de sakkunniga åberopat saknade anledning framställa erinran mot de föreslagna lönerna. Anställningen vid poliskåren borde förbindas med skyldighet för befattningshavarna att underkasta sig de ändringar i lönevillkoren, som kunde föreskrivas vid ett förstatligande av polisväsendet i dess helhet. — Två ledamöter av polisutredningen ha ansett, att de föreslagna löneförmånerna borde sättas betydligt högre och i jämnhöjd med till polismän i Stockholm i motsvarande lönegrader utgående löneförmåner.

Svenska polisförbundet har likaledes ansett de föreslagna lönerna för låga i vad de avsåge den egentliga polispersonalen. Under åberopande av en omfattande motivering har polisförbundet föreslagit följande lönegrader: för poliskommissarie A 25, överkonstapel A 18, inspektionskonstapel A 16, kriminalkonstapel A 16, konstapel A 14 och e. o. konstapel Eo 7. Föreningen Sveriges poliskommissarier har föreslagit samma lön för poliskommissarie som den vilken utgår till poliskommissarie i Stockholm, dock med den förskjutning som betingades av dyrortsgrupperingen.

Allmänna lönenämnden har icke haft någonting att erinra mot stadsfiskalsbefattningens löneplacering med anledning av de uppställda kompetensvillkoren. Till frågan om de särskilda krigsfiskalsarvodena ansåge sig lönenämnden icke böra taga ställning, helst som det kunde tänkas att dessa arvoden icke under alla omständigheter bleve förenade med nämnda befattningar. I fråga om löneställningen för övrig polispersonal har lönenämnden — med hänsyn till angelägenheten att erhålla en fullgod rekrytering — funnit lönegradsplaceringarna motiverade. Beträffande befattningen skrivbiträde ville lönenämnden dock ifrågasätta, att denna befattning tills vidare upptoges såsom extra ordinarie i avvaktan på slutförandet av den utredning angående biträdespersonalens lönegradsställning som förutsattes komma till stånd. — En ledamot av lönenämnden har icke ansett någon anledning föreligga att giva skrivbiträdet en sämre löneställning än vad de sakkunniga föreslagit.

För bedömandet av stadsfiskalen-polischefens lönefråga förtjänade enligt justitiekanslersämbetets mening att uppmärksammas, att denne befattningshavare torde komma att få ganska grannlaga och krävande uppgifter. Justitiekanslersämbetet anförde vidare:

En tjänst som den ifrågasvarande borde, om den skulle kunna besättas med en skicklig landsfogdeutbildad jurist, skäligen vara placerad i högre lönegrad än den föreslagna, A 24. Den tid, som åtginge för förvärvande av landsfogdeutbildning, kunde räknat från studentexamen uppskattas till 8 à 9 år, vartill komme värnpliktstjänstgöring, summa omkring 10 år. Beaktas borde också stationeringsorten i Övre Norrland. I flera sydligt belägna städer hade för stadsfiskalen eller polismästaren under senare år stadfäst en lön, som motsvarade A 26 eller högre lönegrad. De speciella förhållandena med avseende å tjänstens beskaffenhet gjorde det ock önskvärt, att lönegradsplaceringen så avvägdas att sökande med icke allt för kort erfarenhet från polis- och åklagar-

väsentet kunde förväntas anmäla sig. Nu vore visserligen avsett, att stadsfiskalslönen skulle kompletteras genom ett arvode såsom krigsfiskal. Det syntes justitiekanslersämbetet emellertid tvivelaktigt, huruvida med hänsyn till arbetsbördan stadsfiskalen-polischefen borde vara krigsfiskal vid samtliga krigsrätterna i Boden. En eventuell uppdelning av krigsfiskalsbefattningen torde föranleda lägre biinkomst för stadsfiskalen. Härtill komme att lön enligt lönegrad A 24, kompletterad med särskilt arvode, icke vore det samma som placering i en lönegrad motsvarande lönen i A 24 + det särskilda arvodet. Bland annat åtnjöte befattningshavaren i A 24 lägre pension. Vad nu anförts syntes tala för att befattningen placerades i väsentligt högre lönegrad än A 24, förslagsvis ej lägre än A 27, med skyldighet dock för innehavaren att utan särskild ersättning mottaga förordnande såsom krigsfiskal. Emellertid vore måhända icke uteslutet att en tjänst i A 24 plus ett tillägg å inemot det av utredningsmännen tänkta i realiteten kunde locka fler väl meriterade sökande än en tjänst i A 27 utan något tillägg. Man torde också få räkna med att polischefen i Boden icke stannade å denna plats till upp nådd pensionsålder. Under sådana förhållanden borde möjligen avlöningsförslaget kunna godtagas.

De föreslagna *pensionsåldrarna* har arméförvaltningens civila departement ansett kunna godtagas. Däremot har kommandanten ansett, att pensionsåldern enligt förslaget borde sänkas.

Statskontoret har icke kunnat finna erforderligt att stadga skyldighet för befattningshavare vid poliskåren att inträda i någon dess *reserv*.

I fråga om *övergången till den nya ordningen* har statskontoret bestämt avstyrkt, att särskilda förmåner bereddades fästningspoliskommissarien eller andra befattningshavare för att åvägabringa deras avgång med förtidspension. Likaledes har statskontoret motsatt sig, att landsfiskalen i Överluleå distrikt komme i åtnjutande av övergångsersättning för förlusten av vissa extra uppdrag.

Arméförvaltningens civila departement har icke haft annat att erinra mot övergångsbestämmelserna än att det syntes kunna ifrågasättas, om tillräckliga skäl föreläge att bereda landsfiskalen i Överluleå distrikt särskild gottgörelse på sätt de sakkunniga föreslagit. I övrigt torde flyttningssättning från Boden böra beredas icke blott fästningspoliskommissarien utan även andra befattningshavare vid den nuvarande fästningspolisen, vilka i anslutning till en blivande omorganisation kunde komma att erhålla avsked med förtidspension. Fästningspoliskommissarien har uttalat, att med hänsyn till hans ålder hade han icke för avsikt att övergå till den nya organisationen. Han vidhölle ett tidigare framfört anspråk om en kontant ersättning av 2,500 kronor, full pension samt flyttningssättning, att utbetalas i samband med avgången ur tjänst. Kommandanten har biträtt detta yrkande, därest särskild ersättning över huvud taget skulle ifrågakomma, samt ansett, att flyttningssättning i samband med förtidsavgång borde tillförsäkras jämväl övriga fästningspoliserna. Den övriga fästningspolispersonalen har hemställt, att den som av en eller annan anledning icke ville övergå till den nya organisationen antingen måtte beredas annan anställning i försvarets tjänst med bibehållande av förut innehavda löne- m. fl. förmåner eller också

tvångsvis överförs till övergångsstat i likhet med bestämmelserna för officerare och underofficerare enligt 1925 års härordning.

Allmänna lönenämnden har i denna del anfört:

Beträffande personal, som vid den nya poliskärens inrättande överginge till denna från fästningspoliskären och Bodens stads poliskår, hade de sakkunniga föreslagit, att sådan befattningshavare skulle för uppflyttning i högre löneklass få tillgodoräkna sig den tjänstgöring vid någon av sistnämnda båda poliskårer, som han ägt tillgodoräkna för avlöningsförhöjning, om han kvarstått i någon av dessa kårer. De sakkunniga hade även uttalat sig för att motsvarande regel borde gälla i fråga om personal, som från annan kommunal poliskår vunne anställning vid den nya poliskären i Boden. Lönenämnden funne för sin del, att befattningshavare vid fästningspoliskären, som överginge till befattning vid den nya poliskären i lönegrad motsvarande den han nu innehade, borde inplaceras i löneklass med samma ordningsnummer som hans nuvarande och med bibehållen rätt till uppflyttning i högre löneklass. Befattningshavare, vilkens tjänst uppflyttades till högre lönegrad, ansåge lönenämnden — i anslutning till de principer som kommit till uttryck vid behandlingen av frågan om revision av den vid civila avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen — böra bibehållas vid sin nuvarande löneklassplacering, såvida denna icke understeg lägsta löneklassen i den nya lönegraden. Nu avsedd befattningshavare, som efter övergången kvarstode i löneklass motsvarande nu innehavande, borde dock för uppflyttning till nästa löneklass få taga i beräkning den tid, han tillhört nuvarande löneklass, dock högst tre år. Därest konstapel vid fästningspoliskären vid övergången vunne befordran till överkonstapelsbefattning vid den nya poliskären, borde enligt lönenämndens mening sådan befattningshavares löneklassplacering bestämmas enligt de regler, som gällde om båda befattningarna tillhört löneplan A. Vad slutligen anginge polisman, som från anställning vid Bodens stads eller annan kommunal poliskår överginge till den nya poliskären, torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter särskild framställning i anslutning till föreskrifterna i 8 § 4 mom. civila avlöningsreglementet meddela beslut om inplacering i högre löneklass än den lägsta för befattningen gällande.

Att medgiva särskild ersättning under viss övergångstid till nuvarande landsfiskalen i Överluleå distrikt för honom nu tillkommande arvoden såsom stadsfiskal i Boden och krigsfiskal, vilka han genom den nya organisationen förlorade, har lönenämnden icke funnit motiverat.

Å andra sidan har länsstyrelsen ifrågasatt, huruvida det vore överensstämmande med billigheten, att fråntaga sistnämnda befattningshavare befattningarna som stadsfiskal och krigsfiskal mot allenast det föreslagna vederlaget.

Avtalet mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Bodens stad har arméförvaltningens civila departement — med utgångspunkt från utredningsmännens förslag — ansett innefatta en skälig reglering av de ekonomiska mellanhavandena.

Statskontoret har i denna fråga endast velat framhålla, att det syntes mest praktiskt att för det fall, att någon befattningshavare vid den kommunala poliskären även efter kårens förstatligande skulle åtnjuta ersättning enligt det kommunala avlöningsreglementet, statsverket utbetalade de enligt de statliga bestämmelserna utgående löneförmånerna och staden i form av

personligt lönetillägg det belopp, som erfordrades för att befattningshavaren icke skulle lida löneminskning.

Slutligen ha länsstyrelsen och landsfogden funnit att arbetsbördan i Överluleå distrikt även efter en eventuell omorganisation vore sådan, att den motiverade bibehållandet av *landsfiskalsassistentbefattningen* i distriktet. Länsstyrelsen har därvid erinrat om att statsavlönad biträdande landsfiskal funnits i distriktet redan på den tid då särskild stadsfiskal fanns i Boden.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att vid sidan av det kommunala polisväsendet i Boden och inom Bodens fästnings skyddsområde i övrigt finnes sedan fästningens tillkomst en statlig fästningspoliskår. Denna är inordnad i försvarsväsendet och står under militär uppsikt och ledning. Inom kåren, vilken omfattar trettio man, föres befälet av en fästningspoliskommissarie. Organisationen med en särskild militär poliskår har närmast föranletts av att åtskilliga polisgöromål, som sammanhånga med skyddet av de omfattande befästningsanläggningarna och med garnisoneringsen i Boden av tidvis mycket stora truppstyrkor, icke kunnat ombesörjas av det lokala civila polisväsendet. Det har därför varit nödvändigt, att staten för ifrågavarande ändamål tillhandahållit särskild polispersonal.

Fästningspolisen har icke något organisatoriskt samband med det övriga polisväsendet i orten. En följd härav är, att inom ett relativt begränsat område polisuppgifterna handhas av — förutom fästningspolisen — jämväl antingen av Bodens stads poliskår eller landsfiskalerna jämte underlydande fjärdingsmän i distrikten inom skyddsområdet. Tilläggas må, att även statspolisen i Luleå kan erhålla arbetsuppgifter inom samma område.

Ur arbetssynpunkt kan denna ordning icke anses tillfredsställande. Dubbelarbete och bristande effektivitet samt kompetenskonflikter ha också blivit följden. En annan olägenhet är, att fästningspolisen till följd av sin från det civila polisväsendet fristående ställning icke är underkastad samma ledning och kontroll från högre fackmyndighets sida som andra poliskårer.

Både på militärt och civilt håll är man ense om att polisförhållandena i Boden icke äro tillfredsställande och att en ändring bör ske. Förslag härom ha också framkommit i olika sammanhang. Beträffande sättet för frågans lösande ha emellertid meningarna varit delade. En allsidig utredning av detta spörsmål jämte vissa därmed sammanhängande frågor har numera verkställts av särskilt tillkallade sakkunniga. Dessa ha funnit, att en omorganisation av fästningspolisen är oundgängligen nödvändig och att goda förutsättningar nu föreligga för en rationell och ekonomiskt godtagbar lösning av såväl fästningspoliskårens som Bodens stads poliskårs organisationsproblem, vilka i stor utsträckning ansetts sammanfalla.

Icke minst med hänsyn till återverkningarna för Bodens vidkommande av den fortsatta utbyggnaden av landets försvarskrafter torde det vara nödvändigt att sörja för att polisgöromålen i Boden handhas på ett tillfredsställande sätt. Sådana förändringar synas följaktligen böra vidtagas med avseende

å fästningspolisen som må vara erforderliga för att nå angivna syfte. Uppenbarligen bör detta, såsom chefen för försvarsdepartementet yttrat till statsrådsprotokollet den 7 november 1941, ske med beaktande av möjligheterna till samarbete eller samordnande med annan polismyndighet i orten.

De sakkunniga ha framlagt ett förslag, vilket i huvudsak går ut på att fästningspolisen i dess nuvarande form avskaffas och att i Boden inrättas en statlig civil poliskår, som övertager såväl fästningspolisens som den kommunala polisens uppgifter och därjämte får en något vidgad verksamhet inom skyddsområdet utanför staden. På grundval av den allmänna regeln om skyldighet för polisdistrikt att bekosta sitt polisväsende har föreslagits, att Bodens stad skall på visst sätt bidra till kostnaderna för den nya organisationen. Beträffande grunderna för poliskårens verksamhet och organisation ber jag att få hänvisa till vad i det föregående anförts.

Förslagets principer ha i allt väsentligt vunnit överbefälhavarens samt flertalet av de i ärendet hörda myndigheternas och sammanslutningarnas godkännande. I åtskilliga yttranden har behovet av en reform understrukits. De avstyrkanden som framförts i fråga om förslagets grundtanke eller dess mera väsentliga detaljer torde här böra i korthet beröras.

Några myndigheter ha tvekat inför tanken att med statsmedel inrätta en civil poliskår. Det har därvid anförts, bland annat, att en förbättring av polisförhållandena i Boden måhända skulle kunna vinnas genom ett utnyttjande av den nuvarande statspolisorganisationen eller genom att Bodens stad ålades att förstärka sin poliskår i viss omfattning. Den pågående utredningen av frågan om polisväsendets förstatligande har i detta sammanhang även åberopats som skäl mot de sakkunnigas förslag.

En omorganisation på grundval av en utbyggnad av statspolisen — vilken icke är en statlig inrättning i egentlig mening — torde erbjuda icke ringa svårigheter. Jag tillåter mig hänvisa till vad de sakkunniga i denna del anför. Sammanfattningsvis kan sägas, att de för anställning, avlönning och tjänstgöring vid statspolisen gällande bestämmelserna icke äro avsedda för ett fall sådant som det föreliggande. Ej heller synes i förevarande fall det böra ifrågakomma, att statsmakterna vidtaga lagstiftningsåtgärder i syfte att i en viss kommun å en av denna anställd personal överflytta polisuppgifter som hittills åvilat en statlig polisorganisation.

Vad angår frågan om ett genomförande av sakkunnigförslaget kan anses innebära ett föregripande av utredningen om polisväsendets förstatligande ha såväl de sakkunniga som 1939 års polisutredning uttalat, att detta icke kan anses vara förhållandet. Till denna uppfattning kan jag ansluta mig. Det må framhållas, att redan den nuvarande ordningen innebär, att det finnes en av statsverket bekostad poliskår i Boden, vilken är tre gånger så stor som den kommunala poliskåren. Ur principiell synpunkt medför sålunda förslaget icke någon större förändring, därest Bodens stad, på sätt föreslagits, jämlikt de allmänna grunderna för polisskyldighetens fullgörande deltagar i kostnaderna för den nya poliskåren. Jag vill erinra om att enligt det av stadsfullmäktige i Boden biträdda avtalet detta skall upp-

höra att gälla samma dag som av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade ändrade grunder för skyldigheten att utgöra kostnaderna för polisväsendet i riket träda i kraft.

Den föreslagna poliskåren är avsedd att ingå i det allmänna, civila polisväsendet med en fackutbildad chef, underställd länsstyrelsen och landsfogden. Något befäl från kommandantens sida över poliskåren skall sålunda enligt förslaget icke ifrågakomma. Å andra sidan skall hos polischefen finnas en av kommandanten utsedd militärassistent, varjämte avgörandet i alla ärenden som beröra militära förhållanden inom poliskårens verksamhetsområde skall föregås av samråd med kommandanten. Denne skall till polischefen lämna uppgift å de delar av skyddsområdet, där polisbevakning bör ske, samt ange vilka önskemål i övrigt som ur militär synpunkt föreligga beträffande poliskårens användning inom skyddsområdet. Att polischefen skulle komma att tillgodose dessa önskemål ha de sakkunniga ansett uppöntbart.

I några yttranden har man vänt sig mot förslaget att kommandanten, vilken bär ansvaret för fästningens säkerhet, icke skulle äga befälsrätt över poliskåren. I varje fall, har man ansett, borde han ha befälsrätt såvitt anginge bevakningstjänsten.

Med anledning härav må framhållas, att en av principerna vid reformarbetet inom svenskt polisväsende under det senaste årtiondet har varit att förse de lokala poliskåren med ansvariga chefer, vilka erhållit teoretisk och praktisk utbildning för tjänsten. Man har även strävat efter att samordna polisarbetet i de särskilda polisdistrikten genom att inrätta högre länspolistjänster och centrala polisorgan. Dessa utvecklingslinjer torde såvitt möjligt böra följas även i förevarande fall. Polisuppgifterna inom Bodens fästning med skyddsområdet äro skiftande och, särskilt i tider av stark utrikespolitisk spänning, mycket krävande. För att dessa uppgifter skola kunna rätt fullgöras, fordras icke endast kunnsighet och arbetsvilja hos de enskilda polismännen utan även att poliskårens arbete ledes av en yrkesman under högre polismyndighets ständiga kontroll. Med denna utgångspunkt är det svårt att giva något utrymme för militär befälsföring inom kåren eller del därav. I ett yttrande har visserligen förordats, att under kommandantens befäl skulle ställas en polisavdelning, vars befogenhet och skyldigheter kunde avgränsas genom anknytning till bestämda militära sakförhållanden. Vad en sådan avgränsning skulle innebära har emellertid icke närmare utvecklats och är för övrigt svårt att bedöma. Det torde i varje fall vara klart, att huru en ny polisorganisation i Boden än kommer att utformas, dess personal icke lämpligen bör ifrågakomma för annat än polisuppgifter. I detta hänseende tillåter jag mig hänvisa till de sakkunnigas utredning och deras i anslutning därtill gjorda uttalanden. Tilläggas må att chefen för försvarsdepartementet i propositionen angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvar (sid. 192) förordat, att för vakthållningen vid och tillsynen av permanenta värn, förråd m. m. bör inom varje försvarsområde finnas ett antal civila vakter, bosatta i värnens eller förrådets närhet.

Till de sakkunnigas uppfattning att, därest den föreslagna poliskåren alle-

nast skall taga befattning med polisgöromål, kåren och dess chef böra inordnas i det civila polisväsendet och att militär myndighet icke bör äga någon befälsrätt över personalen, vill jag sålunda ansluta mig. Jag anser emellertid, såsom de sakkunniga jämväl torde ha förutsatt, att det skall vara en tjänsteplikt för poliskårens chef att i görligaste mån taga hänsyn till de önskemål som kommandanten ur militära synpunkter kan komma att framställa i fråga om poliskårens användning. Detta torde böra närmare regleras i författning som det ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda. Därvid kommer naturligen att särskilt uppmärksammas kommandantens och polischefens inbördes förhållande vid krig eller krigsfara. För sådant fall kommer kommandantens tillgång till polisutbildad personal att vara väsentligt annorlunda än under freds-förhållanden. Såsom chefen för armén i sitt yttrande i ärendet anmärkt komma sålunda vid krig särskilda krigspolisavdelningar att uppsättas.

I likhet med flertalet av de i ärendet hörda myndigheterna finner jag, att en förändring av polisförhållandena i Boden bör ske i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag.

Poliskårens verksamhet bör, på sätt de sakkunniga föreslagit, omfatta *dels* upprätthållande av allmän ordning och säkerhet inom Bodens stad, *dels* verkställande av spaning och utredning av brott och förseelser, som begåtts inom Bodens stad och höra till allmän domstol, ävensom brott, begångna inom Bodens fästnings skyddsområde och hörande till krigsdomstol, i de fall då på grund av sakens beskaffenhet utredningen icke lämpligen bör verkställas av militär myndighet, *dels* handhavande av främlingskontroll och underrättelsetjänst inom skyddsområdet, *dels* ock fullgörande av bevakningstjänst och i samband därmed ordningshållning inom skyddsområdet utanför staden. Därjämte bör poliskåren biträda landsfiskalerna inom skyddsområdet med brottsutredningar samt vid behov kunna tagas i anspråk för tjänstgöring i likhet med statspolis. Sistnämnda tjänstgöring bör icke få ifrågakomma annat än då den låter sig väl förena med lösandet av poliskårens övriga arbetsuppgifter.

Chefskapet över poliskåren bör tillkomma en fackman, vilken därjämte i egenskap av stadsfiskal skall vara allmän åklagare i Bodens stad. Med denna tjänst synes av skäl som de sakkunniga anfört böra förenas befattningen som krigsfiskal vid krigsrätterna i Boden. Frågan om kompetensvillkoren för stadsfiskalen-polischefen torde icke behöva slutgiltigt avgöras i detta sammanhang. Jag förutsätter dock självfallet, att kompetenskraven icke sättas lägre än vad som numera gäller för landsfiskalstjänsterna. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare förordna härom efter ytterligare utredning. Innehavare av befattningen som stadsfiskal-polischef torde i likhet med vad som i allmänhet gäller i fråga om stadsfiskalstjänster böra utses av justitiekanslern.

De sakkunniga ha föreslagit inrättandet av en polisassistentbefattning vid poliskåren. Innehavaren därav vore avsedd att närmast under stadsfiskalen utöva befälet inom kåren men i övrigt huvudsakligen taga befattning med kriminalpolisgöromålen. Han skulle tillika vara vice krigsfiskal vid krigs-

rätterna i Boden. Lämpligheten av en sådan tjänst vid poliskåren har ifrågasatts i flera yttranden. Jag finner av skäl som därvid anförts ifrågavarande tjänst icke böra för närvarande inrättas. Däremot synes kriminalpersonalen böra utökas med en konstapel. Mot den föreslagna inspektionskonstapeln, beträffande vilken en myndighet ansett behovet icke vara tillfredsställande klarlagt, finner jag icke något vara att erinra. Denne befattningshavare, som kommer att vara placerad vid bevakningsavdelningen inom poliskåren, torde behövas för att biträda med utlänningskontrollen inom den del av skyddsområdet som ligger utanför staden.

Poliskåren — vilken lämpligen torde organiseras på en kriminalavdelning, en ordningsavdelning och en bevakningsavdelning — skulle sålunda omfatta, förutom stadsfiskalen-polischefen, 1 poliskommissarie, 3 överkonstaplar, 1 inspektionskonstapel, 5 kriminalkonstaplar, 22 konstaplar, 4 extra ordinarie konstaplar, 1 hästskötare, 1 kvinnligt kontorsbiträde, tillika registrator, samt 1 kvinnligt skrivbiträde.

I fråga om de av de sakkunniga föreslagna löneförmånerna finner jag anledning till erinran allenast beträffande stadsfiskalens löneplacering. Jag anser sålunda, att högre lönegrad än A 23 icke bör ifrågakomma i detta fall. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att godkännande av polispersonalens löneplacering enligt de sakkunnigas förslag icke får anses innebära ett ställningstagande till lönerna inom polisväsendet vid ett eventuellt förstatligande därav. Personalen bör därjämte vara skyldig att underkasta sig de ändrade lönevillkor som kunna bli bestämda i samband med ett förstatligande. På grund av vad sålunda anförts skulle lönegradsplaceringen bli följande: stadsfiskalen-polischefen A 23, poliskommissarien A 18, överkonstapel A 15, inspektionskonstapeln A 12, kriminalkonstapel A 12, konstapel A 10, hästskötaren A 5, kontorsbiträdet A 4, skrivbiträdet A 2 samt extra ordinarie konstapel Eo 7. Tillräckliga skäl att tillerkänna militärassistenten särskilt arvode synas mig icke föreligga.

Vad de sakkunniga föreslagit om skyldighet för polispersonalen att tjänstgöra vid poliskår som uppsätter statspolisavdelning, om förbud mot bisysslor och om pensionsålder lämnar jag utan erinran. Skyldigheten för pensionerad personal att under visst antal år stå till förfogande för tjänstgöring vid poliskåren innebär enligt min mening en lycklig lösning av frågan huru vid exceptionella tillfällen en lämplig förstärkning av den aktiva polispersonalen snabbt skall kunna genomföras.

Det av de sakkunniga med Bodens stad under hand träffade avtalet om stadens bidrag till kostnaderna för den nya organisationen har icke givit anledning till erinran. Avtalet synes därför böra i sinom tid biträdas av Kungl. Maj:t.

Av praktiska skäl bör den nya organisationen träda i kraft den 1 oktober 1942.

Vid nämnda tidpunkt bör den nuvarande fästningspoliskommissarien beredas tillfälle att avgå med rätt till pension till samma belopp som eljest skulle ha tillkommit honom vid pensionsålderns inträde samt flyttningsersättning.

Några ytterligare förmåner synas icke böra beredas honom i anledning av avgången vid denna tidpunkt. Ej heller böra andra befattningshavare vid fästningspoliskåren beredas särskilda förmåner, om de önska avgå i förtid. En del av dessa befattningshavare synas emellertid, därest de avgå med förtidspension, kunna beredas anställning inom försvarsväsendet å sådana befattningar, vilka regelmässigt besättas med personal, som i samband med avgång från beställning på aktiv stat beviljas ålders- eller förtidspension.

Därest fästningspoliskommissarien icke önskar utnyttja den föreslagna förmånen, är han givetvis skyldig att, med bibehållande av nuvarande avlöningsförmåner, fullgöra det arbete vid poliskåren vartill stadsfiskalen må finna honom lämplig. Detsamma gäller naturligen för varje annan befattningshavare vid fästningspoliskåren som icke önskar övergå till den nya organisationen. Beträffande samtliga dessa befattningshavare inträder stadsfiskalen i kommandantens ställe med avseende å befälsställning, rätt att förbjuda viss verksamhet utom tjänsten m. m. Besättandet av de ordinarie befattningarna inom kåren kan komma att fördröjas genom att befattningshavare ur den förutvarande fästningspoliskåren sålunda tjänstgöra vid den nya poliskåren utan att övergå på dess stat. I den mån kostnader för fästningspolispersonal å äldre stat uppkomma efter den 1 oktober 1942 torde dessa kostnader böra bestridas av den nu föreslagna statliga poliskårens avlöningsanslag.

I anslutning till vad sålunda anförts och med beaktande av att ett mindre belopp torde böra avses för vikariatsersättningar beräknar jag kostnaderna för befattningshavarnas avlöning under tiden 1 oktober 1942—30 juni 1943 i enlighet med följande uppställning.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 117,200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 10,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 20,000
	<hr/>
	Summa kronor 148,000

Kostnaden för stadsfiskalens arvode som krigsfiskal torde böra upptagas under vederbörligt anslag under andra huvudtiteln.

Beträffande övriga årliga kostnader synes böra beräknas för sjukvård m. m. 500 kronor, för ersättningar för resor till avlägset belägna platser inom skyddsområdet 600 kronor, för expenser 8,500 kronor samt för underhåll av och drivmedel för motorfordon ävensom underhåll och inköp av uniformer 4,000 respektive 10,400 kronor eller sålunda tillhoppa 24,000 kronor. Då den nya organisationen ej är avsedd att träda i kraft förrän den 1 oktober 1942 torde för nästa budgetår ej behöva anslås mer än $\frac{3}{4}$ härav eller 18,000 kronor.

Vid poliskårens uppsättande tarvas vissa belopp av engångsnatur. Sammanlagt torde erfordras 50,000 kronor, därav för uniformsutrustning 16,000 kronor, för bevapning och polisutrustning utöver redan befintlig 6,000 kronor, för möbler 10,000 kronor, för två bilar med gengasaggregat och polisutrustning 15,000 kronor, för fyra polishundar med utrustning 1,000 kronor, för

kriminalteknisk utrustning 1,000 kronor samt för juridisk litteratur och kontorsutrustning 1,000 kronor.

På sätt de sakkunniga föreslagit böra två konstapelstjänster vid ordningsstatspolisavdelningen i Luleå indragas och hästarna vid avdelningen överflyttas till statliga poliskåren i Boden. De minskningar som uppkomma å vederbörligt anslag under femte huvudtiteln med anledning härav torde böra beaktas vid anslagsäskandena för budgetåret 1943/44.

De sakkunnigas förslag att indraga landsfiskalsassistentbefattningen i Överluleå landsfiskalsdistrikt, vilket avstyrkts av länsstyrelsen och landsfogden, finner jag böra upptagas till prövning först sedan erfarenhet vunnits angående den minskning i arbetsbördan i landsfiskalsdistriktet som kan bli en följd av den statliga poliskårens inrättande.

Förslaget om viss övergångsersättning till den nuvarande landsfiskalen i Överluleå landsfiskalsdistrikt kan jag icke biträda.

Såsom de sakkunniga framhållit föranleder den föreslagna polisorganisationen vissa ändringar i 16 § *lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket*, 1 § *lagen den 6 juni 1925 (nr 179) om ersättning till polisman för skada å kläder* samt *lagen den 19 mars 1937 (nr 80) om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.* Emot vad de sakkunniga härutinnan föreslagit har jag intet att erinra.

I överensstämmelse med det anförda ha inom socialdepartementet upprättats förslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, till

1) *lag angående ändrad lydelse av 16 § lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket;*

2) *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 6 juni 1925 (nr 179) om ersättning till polisman för skada å kläder* samt

3) *lag angående tillägg till lagen den 19 mars 1937 (nr 80) om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.*

Av dessa lagförslag torde de under 2) och 3) angivna vara av den natur, att lagrådets utlåtande över dem bör inhämtas.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över de under 2) och 3) upptagna lagförslagen måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Bertha Klemedtson.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med de vid propositionen fogade författningsförslagen, har här uteslutits.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
28 maj 1942.*

Närvarande:

justitieråden FORSSMAN,
BELLINDER,
regeringsrådet LUNDEVALL,
justitierådet NISSEN.

Enligt lagrådet den 27 maj 1942 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 8 maj 1942, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 6 juni 1925 (nr 179) om ersättning till polisman för skada å kläder samt lag angående tillägg till lagen den 19 mars 1937 (nr 80) om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsrådet Gunnar Danielson.

Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Ur protokollet:

G. Lindencrona.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 29 maj 1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, försvars- och finansdepartementen anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, lagrådets den 28 maj 1942 avgivna utlåtande över de den 8 i samma månad till lagrådet remitterade förslagen till

lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 6 juni 1925 (nr 179) om ersättning till polisman för skada å kläder; samt

lag angående tillägg till lagen den 19 mars 1937 (nr 80) om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.

Efter förmälan att lagrådet lämnat nämnda lagförslag utan erinran anför föredraganden:

Såsom tillförordnade chefen för socialdepartementet till statsrådsprotokollet anfört vid anmälan den 8 innevarande maj av förslag till inrättande av statlig poliskår i Boden kunna kostnaderna för avlöning under tiden den 1 oktober 1942—den 30 juni 1943 av befattningshavarna vid nämnda poliskår beräknas till 148,000 kronor. Härifrån skall dock såsom särskilda uppborädsmedel avräknas den ersättning, som Bodens stad enligt föreliggande avtalsförslag har att utgiva till statsverket. Då nämnda ersättning skall för år utgå med 36,496 kronor, kan densamma för tre fjärdedels år beräknas till i runt tal 27,000 kronor. Såsom i nämnda statsrådsprotokoll vidare anförts kunna poliskårens omkostnader för tre fjärdedels år beräknas till 18,000 kronor samt engångskostnaderna vid poliskårens upprättande till 50,000 kronor.

De vid ärendets anmälan den 8 innevarande maj biträdda förslagen om poliskårens pensionsålder böra införas i den vid civila tjänstepensionsreglementet såsom bilaga B fogade åldersförteckningen. Förslag härom torde i sinom tid komma att anmälas av chefen för finansdepartementet.

Kungl. Maj:t torde böra bemyndigas att vidtaga de åtgärder, som i övrigt bliva erforderliga för genomförandet av övergången till den föreslagna nya polisorganisationen. Häri inbegripas, bland annat, godkännande av det föreliggande förslaget till avtal med Bodens stad samt eventuellt meddelande i enlighet med de vid ärendets anmälan den 8 maj 1942 angivna grunderna av bestämmelser rörande den nuvarande fästningspoliskommissariens rätt till pension.

Föredraganden hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels, jämlikt § 87 regeringsformen, antaga förenämnda förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 6 juni 1925 (nr 179) om ersättning till polisman för skada å kläder samt lag angående tillägg till lagen den 19 mars 1937 (nr 80) om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.;

dels antaga det inom socialdepartementet upprättade förslaget till lag angående ändrad lydelse av 16 § lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket;

dels godkänna, att den föreslagna organisationen av polisväsendet i Bodens stad skall träda i kraft från och med den 1 oktober 1942;

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må vidtaga de åtgärder, som bliva erforderliga för genomförande i enlighet med de i statsrådsprotokollet över socialärenden den 8 maj 1942 samt i det föregående angivna grunderna av övergången till den nya organisationen;

dels godkänna följande personalförteckning för poliskåren i Boden att gälla tills vidare från och med den 1 oktober 1942:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
1 stadsfiskal, tillika polischef	A 23
1 poliskommissarie	A 18
3 överkonstaplar	A 15
1 inspektionskonstapel	A 12
5 kriminalkonstaplar	A 12
22 konstaplar	A 10
1 hästkötare	A 5
1 kontorsbiträde	A 4
1 skrivbiträde	A 2

dels godkänna följande avlöningsstat för poliskåren i Boden att tillämpas under tiden från och med den 1 oktober 1942 till och med den 30 juni 1943:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> kronor	117,200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 10,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 20,000
	<hr/>
	Summa kronor 148,000

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning från Bodens stad	kronor 27,000
	<hr/>
	Summa förslagsanslag kronor 121,000

dels ock för budgetåret 1942/43 under femte huvudtiteln
anvisa

till <i>Poliskåren i Boden: Avlöningar</i> ett förslagsanslag av	kronor 121,000
till <i>Poliskåren i Boden: Omkostnader</i> ett förslagsanslag av	» 18,000
samt till <i>Poliskåren i Boden: Engångskostnader</i> ett reservationsanslag av	» 50,000

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bengt Hammarberg.